

Årsskrift

for

Ringe Efterskole

1961

RINGE EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

1961

32. ÅRGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Den ukendte størrelse.

Matematik har aldrig været mit yndlingsfag. Men jeg husker fra den gang, jeg skulle lære det, at der var noget, der hed »den ubekendte størrelse«, og vist også noget, der hed »en ligning med flere ubekendte«. Målet var at finde den ubekendte størrelse eller de ubekendtes.

Jeg mindes også, at der var nogle, vi kaldte matematiske genier. For dem var det en ren svir at gå på jagt efter den ubekendte størrelse.

Senere — efterhånden går det op for mig, at hele livet er i grunden en sådan higen efter at finde den eller de ubekendte størrelser. — Ikke sandt. Møder vi et menneske, det være i skolen eller uden for skolens verden, kan han eller hun nok vurderes efter udseende, efter profession og efter velstand. Og alligevel ved vi ikke, hvordan han er. — Ondskabsfuld eller ikke, reel eller upålidelig, begavet eller ubegavet. Hvordan *er* han? Der er en ukendt faktor eller størrelse, vi må vide noget om, før vi ved, *hvad* han er.

Af samme grund skal mennesker, også de unge, altid tænke sig om, før de slutter venskab med nogen. Der kan altid findes noget tiltrækkende ved ethvert menneske, han kan godt være charmerende og dog være et dårligt menneske i grunden. Mange, mange tilfælde kunne remses op.

Tit bliver de unge skuffet af kammerater — fordi de vurderer efter noget forkert. Tit bliver de ældre det samme, af tilsvarende grunde. Hvad er da det egentlige, den ukendte størrelse for noget? Kaldes det hjertelaget, karakteren? Ikke helt ved siden af.

Spørger vi så, hvad er selve livet? Hvad kommer det an på for os, for at vi skal blive lykkelige, gå op i vort arbejde, blive eet med det, vi har valgt til vort virke?

— Det er måske endnu sværere at finde den ubekendte størrelse eller de ukendte størrelser, for der er flere ting, der griber ind, og ofte så ubarmhjertigt, at selv om man ikke selv ville det, så går det hele i kvas for os.

Selma Lagerlöf har i en skøn lille fortælling »Kejserindens skattekasse« behandlet dette emne, synes det mig.

Kejserinden, Maria Theresia af Østrig besøger Nederlændene, som engang — historisk — har tilhørt Østrig.

Hun træffer da et fattigt folk. Havet har nedbrudt diger, landet er ufrugtbart, en del land er sunket i havet, fiskeriet slår fejl. Kort sagt, der er kun fattigdom og elendighed. Ingen tror, det kan nytte at gøre noget, livet er håbløst. De føler sig nådesløst fordømt til slid, fattigdom og elendighed.

Kejserinden tænker en hel dag i fortvivlelse over, hvad hun dog kan gøre for disse stakler. Hun var jo kun et menneske. Hun finder ud af, at de trænger til noget at tro på, og en skat, der skal være så godt skjult, at de ikke kan finde den. Ellers ville de forbruge den til ingen nytte for sig selv og andre.

Og så får hun en idé. — Hun taler til dem fra kirkens trappe efter gudstjenesten — som kejserinde.

Jeg ved, I trænger til hjælp. Jeg vil efterlade min skattekasse hos jer, i forvaring af en ukendt person. — Vil I love mig, at ingen enkelt tager af den uden at spørge alle de andre? Vil I love mig, at I kun bruger skatten, når nøden er så stor, at den ikke kan blive større?

Vil I love mig, at lade skatten gå i arv til jeres efterkommere?

De lovede det højt og dyrt.

Og så tog de fat. Flyvesandet beplantes, havet blev diget ude, engstrækninger afvandet, dyrket og forvandlet til frugtbar mark. — Huse, byer bygges. Havne anlægges. — Fiskeriet sættes i system. Altid med den vished: slår vore egne penge ikke til, har vi kejserindens skattekiste.

Men deres penge slog til. — Aldrig blev nøden så stor, at den ikke kunne blive større. Landet forvandles, opdyrkes, frugtbargøres. Byer opstod, virksomheder vokser op. Blot fordi de havde den ukendte størrelse, de stolede på: *Kejserindens skattekiste*.

De så livet gro frem, velstanden voksede. De fik tro på sig selv. De brugte ikke af den skjulte skat, de havde i reserve. Livet fik indhold, de fik tro på sig selv og på den skjulte, ukendte størrelse: Skatten.

Vi får i historien at vide, at skatten kun var en trækasse med tyve blanke dalere i. At denne skat også skal opfattes som Guds forsyn, får landets biskop til at spørge: Er det ikke lidt dristigt at sammenligne Guds forsyn med denne trækasse med de få blanke dalere. — Jo, siger præsten, men alle ligninger er ubillige.

Og dog, det var denne tro, der rejste dine folk til arbejde, bedrift.

Sådan også nu hos os, som til alle tider. Har mennesket tro på en ukendt størrelse — hjælper det dem over de nærliggende praktiske vanskeligheder. Lad mig nøjes med at pege på kun to eksempler.

Kr. Kold, skolemanden, der førte tanken om de frie skoler ud i livet — og hvem mange har efterfulgt. Hvad svarede han på spørgsmålet om, hvad der var det egentlige i hans gerning. Troen på Guds kærlighed og Danmarks lykke.

Hvad var det, der bar Danmark gennem — sidste verdenskrig, trods fremmed besættelse? Var det ikke det samme!

Vi var inderst inde *overbeviste* om, at det skulle nok lykkes at Danmark alligevel skulle blive frit. Det var troen på den ukendte størrelse.

Karl Hedemann.

*En glædelig jul og et godt nytår
ønskes alle gamle elever af*

*Holger, Knud, Bent, Karen Margrethe
og Karl Hedemann.*

75-års jubilæet.

En 75 års fødselsdag lader man sjældent gå ubemærket forbi, når det drejer sig om et menneske, selvom vedkommende ikke selv kan ændre dette, at nu er 75 år gået hen, og selv om vedkommende ikke selv synes, at der er noget at holde fest for.

En skole kan heller ikke lade være at standse op. 75 års skolegerning ligger bagved, og hvad det rummer af oplevelser for de, der stod for arbejdet og var de ydende, lader sig ikke sige med et par ord. Ej heller vel for de, der var de modtagende. — Også af den grund, at det er svært at måle værdien af et skolearbejde, når alle dets sider må tages med.

Festen var planlagt til den 23. oktober, en lørdag. Først med en kreds af særlig indbudte til middag kl. 16. Derefter skulle der være et møde om aftenen for alle, der ville være med.

I tiden før festen var der travlhed med forberedelser. Aviserne bragte billeder, interview og omtale af skolen. Der er jo det ejendommelige, at Ringe efterskole er den første efterskole, som holder 75 års jubilæum (så vidt vi ved). I 75 år har der hvert år været holdt efterskole — først som vinterskole og siden 1941 både sommer- og vinterskole.

Ringe sogneråd forærede os som gave et solur, der nu har plads midt på plænen foran skolen. Sognerådsformand H. Lousen samt et andet sognerådsmedlem mødte om formiddagen og overdrog os gaven.

Skolens bestyrelse nedlagde blomster ved mindsten og på kirkegården for de, der har haft deres virke her.

Ved middagsbordet, hvor de indbudte: forstander A. Thyregård, Svend Emborg, A. Ankerstrøm, Th. Sehested og Johs. Alsing — omegnens efterskoleledere, skoleledere fra Ringe, pressens folk, repræsentanter fra sognerådet var samlet med skolens styrelse og lærere, bød Karl Hedemann velkommen og udtalte bl. a., at man også havde budt folk fra andre skoleformer med, fordi man ikke arbejdede på,

at efterskolen skulle være en lukket verden, ligesom man håbede, at de gamle lærerkræfter kunne have udbytte af at mødes med de nuværende, såvel som omvendt. En tak til Ringe sogneråd for det smukke solur samt velvilje og støtte gennem tiderne.

Ved bordet blev der talt af flere. A. Thyregård lykønskede med dagen og fremdrog minder om oplevelser v. opførelsen af den ny skole. Sognerådsformand H. Lousen udtalte glæde over, at vi havde en sådan skoleform i Ringe og glæden over at se de mange unge, der søgte skolen. Skoleinspektør Amdi Pedersen udtalte gode ønsker for skolens arbejde og fremtid og nævnede, at andre skoler i Ringe havde respekt for det arbejde, der gøres.

Krf. Hansen udtalte sin tak til sognerådet for gaven og fremdrog minder fra sin efterskoletid og håbede, at nutidens elever, som de fra før, måtte sige, at denne skole var en god skole.

Johs. Alsing udtalte: Skolen er, kan jeg forstå, godt placeret i sognet. Fremdrog minder fra sin uddannelsesetid hos L. Rasmussen og protesterede mod en udtalelse i en enkelt avis, der havde skrevet om uddannelsesskolen: Den gik ikke! — Jo, den gik, og den gik udmærket, sagde Johs. Alsing, som var taknemlig for det, han havde oplevet hos L. R. såvel som for den tid, han var lærer hos Birkelund.

Agnete Hansen fremdrog træk fra Hansine Rasmussens travle færd.

Seminarieforstander *Påskesen*, Skive, holdt hovedtalen.

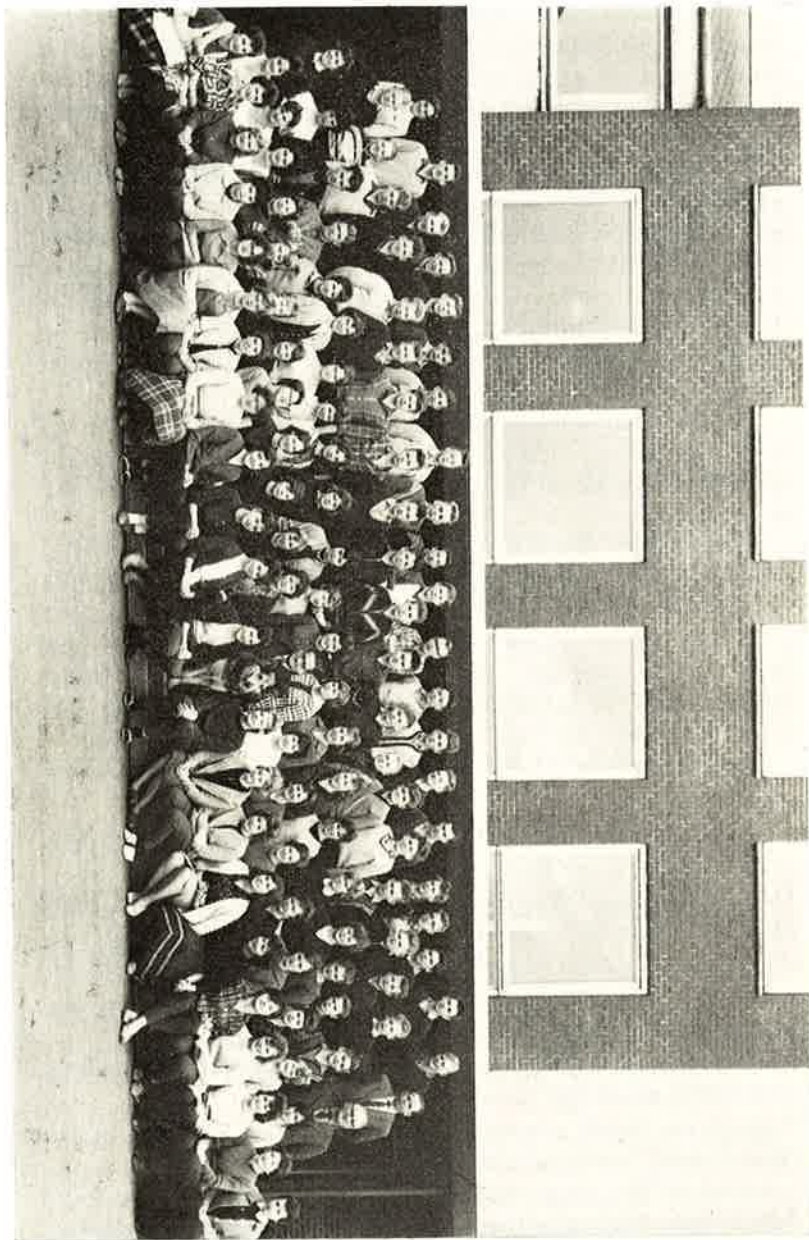
Tidligere var mottoet: Kundskab er magt. Og før i tiden var ophobning af kundskaber måske mere nødvendig. Men efter at vi har fået kundskaberne tilgængelige i det skrevne — trykte —, er det et spørgsmål, om det nu er det vigtigste.

Langt mere må man sige, at det i vore dage gælder, om vi forstår at orientere os, at samarbejde.

Vi kan på et øjeblik få oplysning i et leksikon om, hvilket spørgsmål vi ønsker.

Magt kan både bruges og misbruges. Det moderne samfund kræver samarbejde, tage hensyn til andre.

I dag er det langt vigtigere end at gøre mennesker dygtige at give deres sind en sådan indstilling, at man tør betro

dem kundskaber. Skolen skal ikke bedømmes mere efter mængden af kundskaber, men efter arten af de mennesker, der går ud fra den.

Aftenmødet.

Efter Påskesens foredrag fulgte så ved kaffebordene en række taler fra deltagere i mødet. Vi gengiver i sammen-
trængt form:

Thyregård var glad ved de taler fra uddannelsesskolens tid. Det hører med til jubilæet.

Jeg mindes, fra jeg kom med i billedet her, hvor betænkelig man var ved at skulle bygge en ny skole. Navnlig betænkeligheden fra friskolekredsens side. — Jeg tror, det var godt, at begge skoler blev sammen. — Vi ønsker alt muligt godt for fremtiden. Der er nu 110 efterskoler i Danmark med årlig 10.000 elever, og arbejdet går så godt det kan. Men det kniber med lærerkræfter, der vil gå ind i den gerning. —

Vil nu de eventuelt kommende 8., 9., 10. skoleår betyde en fare for efterskolerne? Foreløbig er der fra statens side investeret millioner kr. i denne skoleform, og efterskolerne har i 75 år været i stærk vækst og gjort en gerning, som ingen andre skoler har taget op. Ikke *alene* skole — men tillige et hjem — hvor forstanderparret, lærere og lærerinder lever sammen med elever.

Jeg vil tro, at denne skoleform er så værdifuld, at den vil bestå. — Nogle tager afstand. — Vi er andre, *der tror* på denne skole. Det var først hjemmene, der oprettede denne skole. — Nu er den samfundets skole. — 86 % af eleverne får statsunderstøttelse, nogle op til 70 % af, hvad det koster.

Samfundet har anerkendt denne skoleform. Ingen anden skoleform er så frit stillet, og alligevel yder stat og kommune støtte.

Hvordan fremtiden bliver, ved jeg ikke. Men efterskolerne må prøve at følge med — stadig bedre. —

Vi håber, den dag kommer, da lærermanglen bliver mindre følelig. Efterskolerne må ikke blive sig selv nok — men må række hånd til 8., 9. skoleår, og unde andre den frihed — vi mener, vi har — til at gøre deres.

Der er brug for alle gode kræfter til alle skoler. Voksen- undervisning vil stadig få større opgaver for dansk ungdom. Af den grund vil der stadig være brug for de danske efterskoler.

A. Ankerstrøm, Forlev: Når jeg i dag for første gang har set jeres nye, smukke skole, forstår jeg, at årene er gået hen over mit hoved, siden jeg for 50 år siden begyndte min uddannelse i Ringe hos L. R. Jeg har været lykkelig for min gerning i den frie skole. — Vi lærte hos L. R., at skole og hjem var eet. Det var »hjemmets pulsslag i travlheden«, der prægede livet her den gang. Det er mit håb, at efterskolerne stadig må opleve det. Vi har selv valgt vor gerning: at tale *for og til* de unge. Det arbejde er opdragelse og et liv sammen med de unge.

Damgård Pedersen, Ringe, lykønskede som nabo. — I de forløbne 75 år er der investeret — foruden millionerne fra stat og kommune — noget helt andet: nemlig tro på, at den skoleform var rigtig. Uden denne tro falder enhver skole til jorden. Jeg håber, I fortsat må kunne investere tro på de mennesker, I arbejder med og for — selv om I som en mælkebøtte i en tør tid ved hjælp af rødder, der går dybt under jordoverfladen, må hente værdierne op fra lag, der ligger dybt nede.

S. Aalund, Brangstrup, udtalte tak, fordi de andre skoler i sognet var budt med til festen. Det arbejde — den kamp — vi står i, er et arbejde, vi er fælles om fra alle skoler, ikke en kamp mod andre skoler.

Sehested, Ringe, kom som jyde og nybagt lærer til skolen 1918—19 for at opleve »det sære Fyn«. Intet af det ydre imponerede, men meget af det indre kom aldrig ud af hans tanker siden. Han oplevede en drejning mod noget nyt i samarbejdet med Birkelund.

Forstander *Isen, Nr. Broby,* fortalte med lune om mange fornøjelige oplevelser på Ringe efterskole, hans første plads som lærer. Var Birkelund taknemlig.

Det kommer i arbejdet også an på, om vi får held til at løfte en fleg for de unge ind til livets store værdier. Det kommer ikke an på, hvad karakter man får, men mere hvad karakter man har. Har man i de unge år lært at lytte til

ordet, vil vi gerne prøve på nu at gøre det igen.

Frida, Flensborg, bragte sin tak til skolen. Kom første gang til Danmark og lærte det ved selvsyn og oplevede et stærkt fællesskab og sammenhold; lærte, at Danmark var hendes andet fædreland. Her er også mit hjerte bundet, selv om min arbejdsplads var i danske børnehaver i Syd-slesvig.

Krf. Hansen bragte en tak til elevforeningen for dens støtte.

Derefter oplæste *Karl Hedemann* en del telegrammer fra gamle elever og lærere.

P. Leth, Palleshave, bragte en tak fra skolekredsen.

K. H. sluttede aftenen: Mange skønne, rosende ord har lydt. Vi håber, at festdagen også kan kaste glans over hverdagen og give kræfter til det daglige arbejde, der er fuldt af opgaver. Men er man engang forelsket i det arbejde med de unge, må man tage det skønne med det alvorlige — og svære. Der er ikke andet at gøre — så langt kræfterne slår til, end: fremad! For der er jordbund nok. — Erfaringen viser, at i hvert menneske er der »nedlagt en kerne til at bære himmelsk frugt«. (Ingemann).

Spørger man lærere, forældre, hvad vil I nå med jeres opdragelse, undervisning, kan man ved sit skrivebord måske nok udarbejde et smukt, velklingende program. — Men vi ved, at virkeligheden ikke altid er så let.

Vi råder ikke selv for, hvornår vi får lykke til at »løfte en flig« for de unge — får held til at give dem mere tro på sig selv.

Vi kan give råd, pege på godt og dårligt. Men hvert menneske må selv vandre sin livsvej, gøre sine erfaringer.

Tak til alle, der har været med at gøre jubilæumsdagen til en festdag!

K. H.

Norgesturen.

Mandag d. 17. juli. — Gråvejr, trist vejr. Men humøret var hverken gråt eller trist, da vi mødtes på banegården i Ringe. Vi var mange, som ikke kendte hinanden, men vi blev rystet godt sammen i toget på vej til Frederikshavn, hvorfra vi skulle sejle med »Cort Adeler« til Larvik.

Som et godt varsel for vor tur stod solen op over Skageraks bølger. En solopgang, som vi sjældent har set mage til. Lidt senere dukkede så fjelden op i synsranden. Vi nærmede os Norge.

Det var ved en sådan indsejling at Bjørnson betaget skrev de linier, der senere skulle blive Norges nationalsang:

Ja, vi elsker dette landet,

som det stiger frem

furet, vejrbitd over vandet — — —.

Norge, dybt forankret i vor historie. Norge, der har givet Danmark så meget. Nu skulle vi lære det at kende.

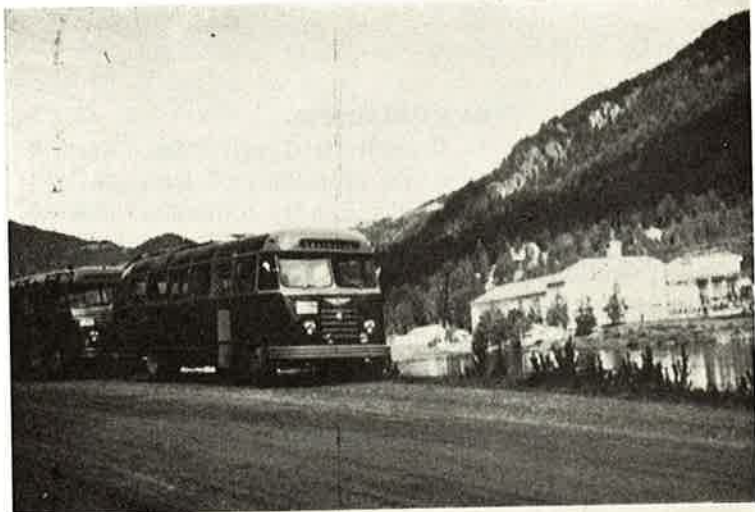
I Larvik holdt Keld og Ole med hver sin bus og var parat til at køre os til morgenbordet. Keld og Ole var et par flinke chauffører, og de hjalp os at gøre turen festlig. De var altid villige til at give en god forklaring. Vi, der var med, vil altid mindes Keld og Ole som et par friske kammerater.

Efter morgenmåltidet gik turen oven Skien langs Bandedkkanalen til Ulefos og videre til sluserne i Vrangfos, hvor vi var så heldige at se en tømmerfløter blive lukket gennem sluseportene med alt sit tømmer.

Videre gik det over Gvarv og Seljord til Dalen, men inden vi kom til Dalen, var vi inde at se Eidsborg stavkirke, som er bygget omkring 1200, og den benyttes endnu.

Dalen har ikke sit navn uden grund, for det ligger virkelig i en dal. Det var spændende at køre det sidste stykke. Dybt nede under os kunne vi se små tændstikæsker ligge. Uden om æskerne løb små vandløb. Da vi kom nærmere, viste det sig dog, at det var huse, vi kunne se, og brusende elve. Her boede vi den første nat.

Vi skulle op fra Dalen igen. Skyerne lå ned mellem fjeld-

toppene. Engang imellem kom en lille næsvis sky svævende hen for næsen af os. Det var mærkeligt at se. Turen gik over Åmot og Vinje gennem Grungedalen.

Keld og Ole holdt et sted på vejen og sørgede for, at vi fik benene strakt. En lille fjeldtur og en lille vandgang. Det klarede på hovedet og kølnede på fødderne.

Jævnt stigende gik det videre over Haukeligrend til Haukelisæter. Her tog vi lige en rask fodtur op i sneen. Naturen var skøn heroppe i al sin vildskab. Luften var tynd og det var lidt køligt, for vi var højt oppe, ca. 1100 meter over havet. Heroppe tog vi en rask lille snekamp. Så gik det tilfods ned igen. Det vil sige, der var nogen, der syntes det var nemmere på halen.

Vi gik i busserne igen, og så gik det i slyngninger og sving ned til Røldal, til aftensmaden og de gode senge.

Fra Røldal. Over Breifonn, hvor vejen stiger brat op gennem Hordabrekkene i 22 sving, og med en vidunderlig udsigt nedover Røldal. Betagende smukt. På vejens højeste punkt kunne vi ude til venstre skimte Følgefons evige ismassér. Det gik atter nedad i mange sving til Seljestad og forbi Låtefos, hvor vi gjorde holdt. Låtefos sender vandstrøjt ud over vejen, og man kan få et herligt brusebad, hvis man har lyst. Nogle husker måske bedre huset med kirsebærrene. Vi kørte videre til Odda, som ligger i bunden af Hardangerfjorden. Og vi kørte gennem Hardangers store, smukke frugtplantager. Nu fik vi at se, hvor kirsebærrene kom fra. Vi kørte langs Hardangerfjorden. Her var meget, meget smukt. I Kinsarvik gjorde vi et lille ophold, og brugte nogle penge. Videre til Eidfjord, hvorfra det atter gik opad gennem Måbødalen. Somme tider gik vejen gennem tunneler, der er sprængt ind i klippen. Andre gange kørte vi langs svimlende afgrunde uden spor af rækværk for vejen. Vi var vist allesammen glade for, at vi havde norske chauffører, vi stolede trygt på Keld og Ole.

Ved Vørungfossen gør vi holdt, for her er noget at se. Vandet falder 163 m ned i afgrunden. Det brøler og buldrer. Vi fandt et lille sødt birketræ, som stod helt ude på kanten. Der hængte vi os i een arm og stod på eet ben og så et hundrede treogtres meter ned. Når jeg tænker på det nu bagefter, render der koldt vand ned af ryggen på mig.

Derfra op over Hardangervidda, hvor vejen går 1200 meter over havet, og hvor man i nord ser Hardangerjøklens 1876 meter høje, sneglitrende flader. Sidst på eftermiddagen nåede vi Geilo med det nye, fine vandrehjem.

Kort efter, at vi havde forladt Geilo, kører vi ned i Nu-

medalen. Mærkelig modsætning til den barske natur, vi lige er kommet fra. I Nore holder vi stille og ser på et af Norges største kraftværker.

I løbet af eftermiddagen nåede vi til sølvbyen Kongsberg, og vi besøgte sølvværkmuseet, som var meget interessant at se. Vi så også Kongsberg kirke, som er en af Norges største. Den kan rumme omkring tre tusind mennesker. Den er opført i årene 1740 til 61, og er meget smukt udstyret.

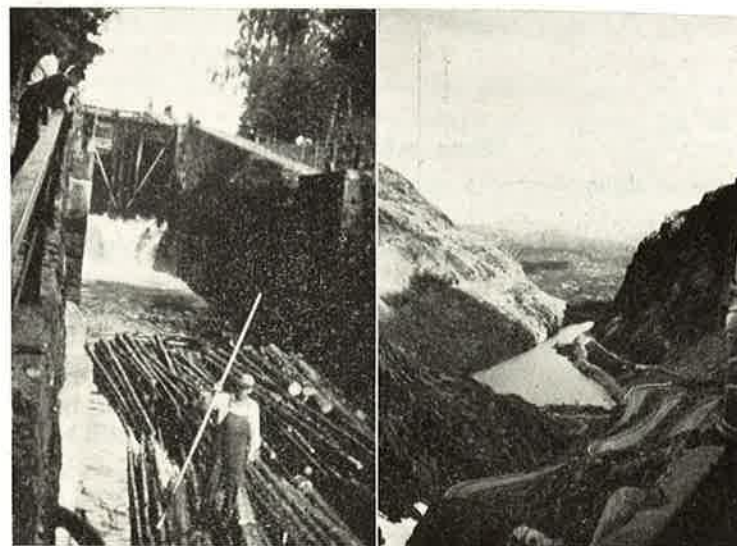
Om aftenen fik vi en overraskelse: Vi fik lov til at danse på vandrehjemmet, efter en grammofon. Vi morede os fortræffeligt.

Efter morgenmaden og en fritime i byen, kørte vi med busserne til Saggrenta, hvor vi med et lilleputtog kørte 2,5 km ind i bjerget. Der var ingen døre i toget, kun hønsenet for, men vi måtte ikke stikke fingrene ud, for vi kunne ikke se, hvad der var udenfor. Der var helt mørkt omkring os.

Vi kørte ind til »Kongens Grube«, 342 meter under jorden. Der så vi, hvorledes de havde brudt sølvmalmen. Det var en oplevelse at se. Der arbejdes nu ikke mere i gruben. Arbejdet sluttede i 1957. Der var koldt derinde, og det var dejligt at komme ud i solskinet igen.

Det var meningen vi skulle have været tilbage til Kongsberg med det samme, men herbergsværten havde foreslået os en tur til fods op i fjeldet. Vi var blevet udstyret med hver en madpakke og en sodavand. Det gode humør havde vi altid med. Og så gik det opad — opad. Det var drøjt for uvante fjeldgængere som os, men det blev en uforglemmelig tur op til »Knutehytta«, som ligger ca. 780 meter over havet. Det var en jævn vej næsten helt op, og busserne kunne godt have kørt os det meste af vejen, men en jernbanebro med begrænset vognhøjde hindrede dem i at køre længere. Og turen blev også kun bedre af, at vi måtte gå. Det gjaldt også madpakkerne.

Nedturen. — Det var alt andet end jævn vej. Slyngede stier ned gennem skoven. Vi kom forbi gamle grubehuller, og vi kunne ikke dy os for at smide et par sten i hullerne. De var dybe, for vi kunne høre stenene rumle længe der ned igennem. Bagefter kom vi til at tænke på, at der måske var hul helt ned til »Kongens Grube«. Så bare der ikke er

nogen, der har fået en sten i hovedet, men vi har da ikke hørt noget om det.

Vi var trætte, da vi kom til vandrehjemmet, og den aften var der ingen, der snakkede om at danse.

Næste dag forlod vi så Norge, mens Hanne Mette, Keld og Ole vinkede farvel fra kajen. Turen var slut, og langsomt svandt landet, men erindringerne står klart. Minderne om sol, sommer og godt kammeratskab, om en frisk tur i et herligt land. — Vær hilset, Norge! — Mange af os kommer igen!

Gamle elever ønskes en glædelig jul og et godt nytår.

Kirsten Rasmussen.

Om at læse.

En af dansklærerens opgaver er at få sine elever opdraget til at læse, og det er min opfattelse, at det ikke er vanskeligt at give i hvert fald de ældste elever i børneskolen lyst til at beskæftige sig med bøger.

Det er måske sværere at gøre unge i efterskolealderen aktive på det område. Mange i denne aldersklasse har, som naturligt er, travlt med at erobre de voksnes verden. De unge er i den første tid efter undervisningspligtens ophør meget udadvendte, så der ikke er sind til noget så stilfærdigt som at læse.

Men har man som barn læst en del, kommer læselysten nok i mange tilfælde igen, når man bliver voksen.

Der er mange voksne, der ikke læser, og der er også mennesker, der aldrig har gjort det. Engang har jeg mødt en mand, som ligefrem pralede af, at han aldrig havde læst en bog. Samme mand var far til tre børn, som blev undervist af mig.

På skolen fik vi startet et beskedent bibliotek. Vi begyndte med en snes bind, og det var ikke meget; men nu kunne børnene da begynde at låne bøger.

Nævnte mands tretten års datter fik også en bog med hjem; men allerede dagen efter kom hun igen med bogen og afleverede den sammen med følgende besked: »Mor siger, jeg har ikke tid til at læse«.

Forældrene satte virkelig deres børn til at bestille noget, hvilket man må have al ære og respekt for; men jeg synes, der kom til at mangle noget meget vigtigt i opdragelsen, når der ikke kunne blive tid til at læse.

Når jeg tænker på, hvor mange oplevelser jeg selv som dreng har haft ved læsning, så kan jeg kun mene, at disse børns bogløse barndom blev fattigere.

Hvor mange gange har man ikke læst »Robinson Kruso«, »Den sidste mohikaner«, »Paw«, »Kaptajn Grants børn«, »Robin Hood« og mange, mange flere, og hvor ofte har man

ikke efter læsningen prøvet at virkeliggøre bøgernes personer i leg med naboens drenge.

Under læsningen af en bog, som jeg ikke længere husker titlen på, kan jeg mindes, at jeg måtte gå i enrum, for at ingen skulle se, hvor dybt jeg sørgede over en hovedpersons død.

I lømmelalderen var der en tid, hvor jeg ikke læste ret meget; men endnu huskes tydeligt, hvilket chok jeg fik ved læsningen af Remarques bog: »Intet nyt fra vestfronten«, der handler om livet i skyttegravene i Frankrig under den første verdenskrig. Bogen gjorde dybt indtryk; det var min første voksenbog, og nu længe efter står der stadig episoder fra bogen levende for mig.

Siden har man læst så mange bøger. Nogen huskes, og flere glemmes. Dem, man husker, betyder noget, og selv om de er sat på hylden, er man ikke færdig med dem.

Rejsebeskrivelser har ikke optaget mig mest. Alligevel er der nogle, som ikke er glemt, f. eks. »Kon-Tiki-ekspeditionen«, beretningen om den farlige og spændende fart på en flåde af balsatræ over Stillehavet fra Sydamerika til Sydhavsøerne for at bevise, at beboerne der godt kan stamme fra Peru, Ecuador eller Chile. Jørgen Bitsch har fortalt om Afrika, Knud Rasmussen om Grønland og Thule-ekspeditionerne, og Peter Freuchen, eventyreren med træbenet og de 64.000 dollars, som han vandt i quiz i amerikansk fjernsyn, har rejst sammen med Knud og har fortalt både interessant og humoristisk derom.

Forfatteren Martin A. Hansen sætter jeg meget højt. Noget af det, han har skrevet, er let at læse, andet er svært, og hvis man ikke er vant til at læse, skal hans bøger måske vente til senere. Betyder en forfatter virkelig noget for en, kan man læse hans bøger gang på gang. Novellesamlingen »Agerhønen« læste jeg første gang i 1948. Jeg var meget irriteret på både bog og forfatter, for jeg mente ikke, hans historier var til at forstå. Man skal ikke give op, som bekendt, og jeg fik da bogen læst. Nu er han en af mine yndlingsforfattere, og det er sjældent, at et fremmed menneskes død er gået mig så nær, som det var tilfældet, da Martin A. Hansen døde i sommeren 1955, kun 45 år gammel.

»Kender De, når man drømmer, at man er ude på Atlanterhavet uden båd, og man så vågner og opdager, at man er det? Det gjorde min onkel — og siden så jeg ham aldrig«. — Ja, det var et Storm P.-citater. Også dette: »Hvad mener du om verdenssituationen?« »Ingenting — jeg har fået noget i øjet«. Et andet citat: »Menneskene er nu gode; men hvorfor er de det så ikke?«

Den gode humor har sine rødder ved livets kilder.

»Hvis du møder en mand, som hævder, at han ingen brug har for poesi, da gå ikke i rette med ham«, siger digteren Nis Petersen; »thi han er som den, der vil benægte tilstedeværelsen og nødvendigheden af visse vitaminer — ja, han er som en blind, der vægrer sig ved at modtage synets mirakel. Men glæd dig samtidig over, at, ligesom menneskene sig selv uafvidende fodrede deres legemer med vitaminer, før disse var blevet eftersporet og havde fået navn, har sjæl været holdt i live, fordi den uden at vide det, uslandselig læskede sig med vand fra den søgende fantasie evige kilder«.

Jeg vil gerne slutte disse lijer med at anføre nogle vers af Th. Barfods digt: »Bogen«.

*Nu sover byen. Men lampen
kaster sit lys i min krog.
Nu er det den stille time
for mig og min ven: en bog.
Den hvisker om sorg og om glæde,
Den lokker til latter og spot;
snart er jeg i eventyrlandet
og snart i en verden af gråt.
Jeg sidder, mens byen sover,
i lampens tålnodige skin
og hører en fremmed broder
græde og le i mit sind.*

Svend Erik Buje.

Vinterens møder.

Tirsdag den 16. januar kl. 20,00.

Foredrag af viceinspektør Frederiksen, Nyborg Statsfængsel, om ungdomskriminalitet — ledsaget af film.

Brød til kaffe medbringes.

Torsdag den 8. februar kl. 20,00.

Foredrag af højskolelærer Ricard Andersen, Askov.

Brød til kaffe medbringes.

Til begge møder er alle velkommen.

Husk:

JULEFESTEN

afholdes

fredag den 29. december

kl. 19,30

Vi møder alle

Slesvigturen.

Da vi i fjor blev snydt for Bornholm-turen, lagde vi i år råd op om at få lidt erstatning.

En tur til Slesvig by, — sydfor grænsen, i gammelt dansk land.

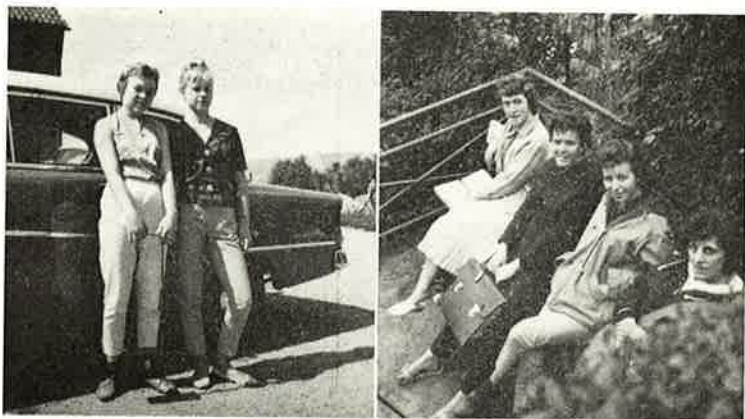
Ved hjælp af D.S.B. blev det planlagt til 10.—11. august. I hurtigtog til Slesvig, meget komfortabelt, var vi i Slesvig by 4 timer efter afrejsen fra Ringe.

Adskillige af pigerne havde ikke før været syd for grænsen, og derfor var det jo spændende, da vi nåede Padborg, med toldere og pasaflesere. Men det gik ret smertefrit, og snart kørte vi ind på banegården i Flensborg, hvor sprog og navneskilte fortalte os, at vi nu var i et andet land. I Slesvig var banegården ikke imponerende, hverken hvad ydre form eller indre renlighed angår. Men godt, at det ikke var det, vi skulle tage os af. Hvor lang en spadseretur, der var gennem byen til vandrehjemmet, ved vi ikke, men den var lang nok, og så oplevede vi, at ikke alt var fladt som en pandekage. Flot er byen ikke. Men atmosfæren for os danske er særegen: Her har dansk altså været rådende før. Her i Slesvig var et af Nordens handelscentre. Her har Valdemar d. Store levet, her er Knud Lavard født. Vi skulle i de to dage få opleve, at denne by talte med sine minder sit stærke sprog til os om, at vi for den sags skyld »stod på hellig grund«, for at bruge et kraftigt udtryk.

Foreløbig blev vi indkvarteret på et tysk vandrehjem, fordi der ikke var plads andre steder. — En vejviser på rundturene fik vi i lærer Jørgensen, som var ganske fortræffelig til at fortælle og absolut indlevet i alt, hvad han fortalte.

Den første eftermiddag kørte vi til Danevirke for at gå rundtur der. En aldeles fortrinlig eftermiddag, en tur ad Volden fra den gamle Rothenkrüg til Valdemar-muren, og som sagt: en udmærket forklaring af det, vi så, og den historie, som stedet havde været vidne til. — »Indtagelsen« af Danevirke oplevede vi selv. — Køreturen ad Hærvejen,

og derefter fodturen til Halvkredsvolden, alt i strålende solskin. Afslutning ved fortæring af madpakker i Hedeby. Til slut sejlturen over Slien til Slesvig, hvor Domkirkens lårn tronedede majestætisk.

Næste dag rundtur i byen og besøg i Domkirken med en forklaring, som ikke står i nogen turistbrochure. — Så var vi på Holmen og en tur gennem den ejendommelige gade, hvor gavlene på husene alle vendte mod gaden. Og så forklaringen, at her under os lå måske det gamle begravet, som kan forklare os engang, om det var her eller i Hedeby Ansgars Slesvig lå. Det fik os næsten til at føle, at jorden under os var levende.

Derefter et »frikvarter« på et par timer, så pigerne på egen hånd fik lejlighed til at gennemsnøge byen.

Eftermiddagen sluttede med et besøg på Gottorp slot, hvor vi med beundring fulgte anvisningen fra stue til stue og fik et levende indtryk af gamle dage ved de fine gengivelser af oldtidens historie. Besøget sluttede vi Nydambåden, et imponerende indtryk af datidens vikingebåde. Men alt, hvad vi så, blev underligt levende, fordi vor omviser, lærer Jørgensen, selv var levende optaget af det, der fremvistes. Trætte, men fuldt tilfredse med besøget, satte vi os i toget for at begynde hjemturen. Nogle af os med den forvisning, at det blev nok ikke sidste gang, vi besøgte Slesvig.

Ungdom i fartens tidsalder.

Under og efter den sidste store krig taltes der meget mand og mand imellem om, hvad der dog skulle blive af det store fødselsoverskud herhjemme. Det ville da være komplet umuligt at skaffe arbejde eller plads til de »store årgange«, som man snart benævnedes folkeforøgelsen. På gårdene kunne man umuligt tage flere folk, og hvad med fabrikerne, hvad med handel og håndværk o. s. v. Det hele tegnedes i det almindelige omdømme alt andet end lyst. Og så i dag. Facit er jo blevet det såre vel bekendte, at der i dag er en stadig sligende mangel på arbejdskraft — såvel på landet som i industri, handel og håndværk. De såkaldte store årgange er fuldstændig forsvundne — opslugt af beskæftigelsen. Alle, der i dag vil arbejde, kan bare tilbyde sig, straks strømmer tilbudene ind. Jeg kender gårde, der i måneder har søgt folk, men ikke fået så meget som et eneste tilbud. — Naboen derimod, der havde traktor og gården iøvrigt helt igennem mekaniseret, havde masser af tilbud, da han søgte arbejdskraft. Og hvad med faglært arbejdskraft? Murere, tømrere, smede og meget andet, der findes ikke en ledig mand at få. Sogneråd og skolefolk kan snakke med om, hvor vanskeligt det er at få fat på en lærer eller lærerinde. Stillinger står ledige i årevis. De bebudede udvidelser af skolernes frivillige 8. eller 9. skoleår kan mange steder ikke gennemføres, da man mangler lærerkræfter. — Hvad er der da sket, siden man pludselig ser alle de unødige bekymringer og »kloge« spådomme falde kraftesløse til jorden? Det vil vistnok være helt umuligt i korthed at svare på dette, men en ting må man dog gøre sig klart, og det er, at hele udviklingen, at alle samfund for tiden er i støbeskeen, at vi i dag — ja, allerede for år tilbage — er og har været på vej ind i en ny tidsalder, hvor meget af det gamle og gennemprøvede, det, som vi syntes var det solide og ægte, vil falde. Det vil blive en tid, der i langt, langt højere grad, end tilfældet har været før, vil stille krav til hver enkelt, en tid, der vil være i den grad gennemme-

niseret, så vi lidt ældre slet ikke kan følge med, ja, endda slet ikke engang forstår betydningen deraf endnu. Vi tænker vistnok »gammeldags« og kan ikke rigtig fatte, at der til flere mennesker også hører flere nye huse, og at der skal fremstilles flere industriprodukter og fødevarer. En anden grund til den store beskæftigelse og deraf følgende opslugning af de store årgange må vel også være, at tiden har været med os. Årene efter krigen har jo været gunstige for vor eksport af såvel landbrugs- som industriprodukter. Alt i alt har vi her i landet i de sidste femten år oplevet en højkonjunktur og beskæftigelse, som ingen tidligere periode i vor historie kan opvise magen til, og enhver finansminister og skattemyndighed kan gnide sig i hænderne af tilfredshed, for med stor beskæftigelse følger stor pengeregighed, og alt er da »så såre godt«. —

Er alt nu også så såre godt?

Selvfølgelig er det da en god ting, at man ikke skal gå og være arbejdsløs, og det er da også et gode, at man kan få lige netop det arbejde, der passer en bedst. Lad os først tænke på den unge mand. Hvis man nu ikke gider eller slet ikke har lyst til at traske bag efter et par heste, så er det da godt, at man ikke behøver at tage pladsen hos Per, når Poul både har traktor og mejetærsker og meget mer. Eller hvis nu det lidt ensformige landliv keder en, så slænger man sig da på mokebikken og med gabåben spjæld og alle hestekræfter i højeste gear går det med 130 km fart til nærmeste fabrik, hvor værkføreren står med åbne arme og byder velkommen. Ja, jo, det er vel nok tider nu i fartens lidsalder. Babu!

Og nu den unge pige. Hvor mange har dog lyst til at gå og jukke på en bondegård og ikke være færdig med sit arbejde før langt efter fyraften. Nej, når fabriksfløjten lyder, så færdig, og så er man sig selv — og sikken ugeløn! Det er dog noget helt andet og en mere »smart« tilværelse end ude på bøhlandet.

Jeg mindes et par verslinier af Molbech:

*Du slægt, der som en storm i høst
hen over jorden haster,
men aldrig i dit eget bryst
til bunden loddet kaster.*

Disse manende ord skrev digteren for mere end hundrede år siden, men det er næsten, som det først er i vor tid, at de til fulde har fået aktualitet, for mange unge i vore dage er i den grad optaget af jaget, at de næppe har tid til at standse op og »lodde bunden i deres eget bryst«. Farten går så let en i blodet, så man ikke giver sig tid til at nyde f. eks. en forårsdag i den nylig udsprungne bøgeskov, eller en tur med en ven eller veninde ud for at høre vindens sagte susen i høstmoden korn. Vi må betale for alt det »smarte« og »behagelige«, det er dyrt. Formodentlig må vi betale med en god portion menneskelykke, og vi kan så overmåde let sætte arbejdets glæde overstyr, for maskinalderen levner os ikke plads eller tid til at glædes ved veludført arbejde, her gælder kun en lov: produktion — mere fart!

Det fører så let med sig, at man for at kunne klare sig

må benytte sig af de mange små fif for at slippe så let om ved det som muligt.

Det er desværre ikke alene på arbejdets område, at man mærker denne lusken udenom. Det er jo altid lettest at gå over, hvor hegnet er lavest, og det er lettere at lade den byrde ligge, som er for tung. Mange — dog heldigvis forskellig efter kår og opdragelse — søger at komme så let som muligt om ved alt og så let som muligt til alt, og det er desværre noget, som vor tid med sin mekanik, radio, fjernsyn og film meget let vil føre med sig.

Her ligger da den store fare for vor tids unge, at de er kommet for let til alting. Arbejde har der været nok af. Guldstrømmen har flydt mere end rigelig, så man har kunnet få næsten alle sine ønsker opfyldt, og moralen af dette bliver let: Lad os nyde livet og komme så let om ved det som muligt.

En anden af vore digtere, Kaalund, siger et sted:

*Hvis ej der var noget at kæmpe for,
hvad er da vel jeg og du?*

Her ligger sandheden. Har vi intet at kæmpe for, og går vor stræben kun ud på at komme så let igennem som muligt, så vil livet let blive en kedsommelig affære, så er vi mindre end intet værd både i egne og andres øjne.

Lad os da håbe, at den ungdom, der nu lever i fartens tidsalder, atomalderen, fjernsynsalderen, sputnikalderen, pladevendalderen, eller hvad for benævnelse man nu vil bruge om tiden, må besinde sig og benytte den i sig selv gode mekanik og teknik på en sådan måde, at den bliver brugt som middel og ikke som mål, og at ungdommen må se den fare, der truer vort menneskeliv, hvis vi på alle områder vil anvende teknikkens ide, nemlig at komme så let som muligt til alt.

Det skal da være mit ønske til jer unge, at I vil være villige til at tage de byrder på jer, som tiden og forholdene vil kræve af jer med hensyn til dygtiggørelse, så I må finde en plads i samfundet og være med til at gøre vort folk ære. Jeg vil håbe, at I må have mod, kraft, vilje og energi til at rydde de hindringer af vejen, der uvægerlig også vil møde jer.

Lad mig slutte med endnu et vers af Molbech:

*Hør op med den vilde larm,
den hvileløse trængsel,
læg øret til din egen barm,
hvor sjælen bor i fængsel,
dæm op for dine lysters elv,
lad strømmene sig skille,
søg så på hjertets bund dig selv,
men stille.*

Alle »gamle« og nye elever ønskes en glædelig jul og et godt nytår!

Thomas Nielsen.

Elevmødet den 1. og 2. september 1962

Lørdag:

- Kl. 15,00 Vi samles ved kaffebordene. Derefter foredrag. Generalforsamling i elevforeningen. Eftermiddagen slutter med gymnastikopvisning.
Kl. 18,30 Aftenspisning.
Kl. 19,30 Underholdning — derefter dans.

Søndagen:

- Morgenmad.
Kl. 10,00 Foredrag ved en af skolens lærere.
Kl. 12,00 Middag. — Frit samvær.
Vi slutter med kaffebord søndag eftermiddag

Betaling for hele mødet og alle måltider 13 kr.

Klip her og send det i en konvolut

Til Ringe efterskole.

Undertegnede indmelder sig herved som deltager i elevmødet den 1. og 2. september. — Jeg ønsker at deltage i følgende måltider.

-Lørdag aften
.....Søndag morgen
.....Søndag middag

Sæt kryds ved de måltider, du ønsker at deltage i.

.....
Navn

Mellem myriader af myg i midnatssolens land.

Vil du vide vejen til verdens ende, så kom til mig, og jeg skal vise dig — om ikke til verdens ende, så ihvertfald vejen til en vej, der ender brat, fordi verden dér er så vildsom, at vej er unødvendig — og uigennemførlig til dels også.

Den verdens ende, jeg kan vise vej til, ligger bag ved det kæmpemæssige malmbjerg Loussavåra i verdens største stad, Kiruna i Lapland. Bag dette store bjerg ender Sveriges kolossale vejnet. En midsommernat i år stod jeg i strålende solskin, hvor vejen holdt op. Jeg havde fuldstændig fornemmelsen af, at her var verdens ende.

Nu er det jo på mode for tiden, at folk skal til Sydens sol på selskabsrejse. Men hvorfor ikke tage til Nordens sol i stedet?

Ja, jeg ved godt, du tænker, solen er den samme. Det har jeg måske selv stået og fortalt dig i een af skolestuerne her i Ringe, men man skulle nu ikke tro, det var den samme sol, der gør de laplandske vildmarker til det eventyrlige rige, det er en sommernat.

Måske havde jeg aldrig fået ideen at stikke til Lapland, hvis ikke der engang sidste forår havde ligget en invitation til mig fra en bekendt i Kiruna. Foråret gik, og pludselig en kølig, ganske almindelig dansk sommerdag med en måneds ferie foran mig og en skandinavisk rundrejsebillet i hånden stod jeg på Odense banegård. Men havde jeg vidst, at vejen til Lapland var så lang, var jeg vist aldrig kommet af sted. — Ved du forresten, at hvis man piller Sverige ud af Europakortet og folder ned mod syd i stedet, vil det nå helt ned i Italiens støvlenæse? — Så langt væk er det altså.

Det, jeg vil med disse linier, er at få dig til at rejse derop engang. Det ville være synd for dig, hvem du end er, at du aldrig fik midnatssolen at se. Men du skal lade bilen blive hjemme. Sverige er så ensformig at køre igennem. Og hvad

vil du også gøre ved bilen, når vejen ender? Den er for tung at have i rygsækken! — — —

Lokomotivet piftede, da den nordlige polarkreds passedes. Og så lå hele dette mægtige rige foran een. Lapland omfatter ca. en fjerdedel af Sverige, og nær ved halvdelen af dette ligger nord for polarcirklen. Sagt med andre ord er det næsten det dobbelte af Holland og Belgien tilsammen. Men indbyggertallet er ringe. Kun 145.000 af Sveriges 19 millioner mennesker bor i denne øde provins. Lapland har Vesteuropas største vildmarksområder.

Syv kæmpestore rivende elve med vidt forgrenede bievle skærer landet ud i småbidder, og på fjeldsiderne glitrer de tusinder af bække som sølvbånd — velforsynede af smeltvandskaskaderne fra jøklar og snekalotter. Her ligger også landet med en trediedel af Sveriges 100.000 søer. Mange af dem vrimler af fisk. Et sandt eldorado for en lystfisker.

— — — Midt i dette øde ligger så Kiruna. Verdens største by. I udstrækning altså. 205 km lang er den og 80 km bred. I areal ca. en trediedel af Danmark.

For bare 60 år siden en lille laplandsk landsby på 312 indvånere — i dag en kæmpestad i såvel størrelsesmæssig som økonomisk betydning. Byen har nemlig Sveriges største skatteyder.

Ja, Skandinaviens største.

Her i denne ødemark? — Forklaringen ligger i de to mærkelige bjerge, hvorpå Kiruna er bygget, Kirunavåra og Lousavåra. Hele den vide verden råber på jern og stål i sin vældige industrielle udvikling. Op af disse to bjerge hentedes i 1960 ikke mindre end 16 millioner tons jernmalin, som med malmbanen i 60-vogns lange tog transporteredes dels til Narvik i Norge, dels til Luleå i Den botniske Bugts indre. Men Sverige bruger kun en bagatel selv. 15,4 millioner tons sendes pr. skib til Belgien, Vesttyskland, England, U.S.A. o. s. v.

Industri kan man snuse til overalt. Det er heller ikke det, du skal til Lapland og se. Men naturen deroppe møder du ikke magen til. Nu har jeg stået i skolestuen og snakket polarbælte, men jeg har jo slet ikke rigtig vidst, hvad jeg talte

om. Her mødte man det alt sammen: tundraen, dværgbirk, polarpil, rypelyng, stenbræk, rensdyr, lemminger o. s. v. Det var så sælsomt at nærme sig polarbæltet. Alle væksterne blev mindre og mindre for hver km, man kom mod nord. Til sidst var træerne bare nøgne, udgæede skabilkener, lav havde gnavet sig fast i. Planterne krøb henad jorden. Vred sig i elendighed. Turde ikke rejse sig. Men fjeldene turde. Overalt rejste de sig, voksede, efterhånden man kom dem nærmere.

Er du svækling, skal du ikke tage til Lapland. Der er ingen sporvogn, man kan komme op at køre med, hvis man ikke gider mere. Man må være parat til at tage 20—30 km pr. dag. Selv om det er for meget for »gumpetunge« danskere. Men når man kommer blandt en flok trænede »fjeldræve«, som f. eks. jeg gjorde, er der ikke andet at gøre end følge med, selv om støvlerne gnaver, rygsækken tynger, maven sultknurrer, og elvene — som lapperne kalder »joker« — er isnende til marv og ben at vade igennem, når man går i vand til livet. Men passeres skal de jo, hvis man skal videre til nærmeste »Lapkåta«, d. v. v. hylte af jord eller skind, hvor man kan overnatte.

Man må aldrig vandre alene i vildmarken. Vi vandrede en hel dag og en halv nat, uden at møde eet menneske. De lumske mostuer kan suge een ned, elvene kan være umulige at passere uden hjælp fra andre. Vejvisere er det småt med i ødemarken. Kun rensdyrspor, der ofte ender blindt, og stenrøser leder een frem.

Jeg vandrede sammen med sygeplejersker og læger ved Kiruna hospital. Vi var 10. Det rummede den fordel, at de blandt lapperne i de forskellige lejre altid havde tidl. patienter. På den måde fik jeg en masse at se, almindelige turister ikke kan vente at se. Lapperne vil ikke være museumsgenstande, man kan komme og kigge på. Forøvrigt vil de ikke kaldes lapper. Der er ringeagt i ordet på de kanter. De kalder sig samer.

Mødet med dette tusinder år gamle kulturfolk gjorde større indtryk, end noget andet på den hele tur. I Sverige er der omkring 8.000 lapper, hvoraf ca. 2.000 endnu lever af rensdyrhold. De har eget sprog, som ikke ligner noget

andet. Men mange af dem er tresprogede. Det er nødvendigt i dag. De har egne særprægede traditioner. Deres karakteristiske farvestrålende dragt sætter liv i det store tavse landskab. Når de er på vej i byen, sættes den store uldkvast ned i panden, når de er på hjemvejen, slås den tilbage. Snablerne på deres skindmokkasiner er stoppet fulde af hør. Mange af dem handler ikke. Det er lavt at handle. De vil kun bytte deres hjemmegjorte ting med andre varer. Når de går, kan de på lang afstand kendes på gangen. De vender nemlig tæerne indad, for ikke at vride anklerne i det knorrede terræn. Intet haster for dem. En aften kom vi til en laphytte. Der boede en glad og tilfreds lap. Vi spurgte, om han ville sejle os over søen. Han sagde ja, men det varede 5—6 timer, inden han gjorde det.

Hytterne har ildsted midt på gulvet, som stenalderhuset.

Gulvet er belagt med $\frac{1}{2}$ meter birkekviste. Skal man sove i hytten, får man et par rensdyrskind at klare sig med.

Lapperne — især kvinderne — sidder ned næsten hele vinteren. Derfor er de ikke særlig slanke.

— — — Når jeg nu i november måneds slutning sidder og tænker på Lapland, ser jeg det i sommerdragt med dette væld af frodige blomster, som heldøgnsolen i løbet af få uger lokker op af sprækkerne i fjeldet. Jeg tænker på disse fortryllende nætter, solen ikke går i seng. Jeg oplever landet under den hede bølge, der netop i juli gik hen over Kebnekaise-fjeldet. Tænker på de nætter, vi har siddet og fisket i de grønne søer, på den dag, da vi sprang i en smeltevands-sø, fordi det blev for varmt. Tænker med gru på de milliarder af myg, der udklækkes i de uendelige tundrastrækninger, og som grådigt kaster sig over en stakkels dansker, og truer med at drikke alle 5 lit. blod.

Men i dag hviler mørket over Kiruna. Kebnekaise — Niels Holgersens rejses endepunkt — ligger klædt i hvidt fra top til tå. De vældige kileformede vildgæsflække er borte fra Abisko, Bjørkliden og Tornetræsk-søen. Først sidst i juni kan man atter vandre på de stier, jeg gik i sommer.

— — —
Men jeg er en kæmpeoplevelse rigere. — Det kan du også blive!!!

Hermed masser af julehilsener til I ca. 700 Ringe-drenge og -piger, jeg kender!
Karin Skovholt.

Kære gamle elever!

Hermed får I mine bedste ønsker om en god jul og et godt nytår.
Jytte Jeppesen.

Alle gamle elever ønskes en god jul og et godt nytår.
Ingrid Pedersen.

En alvorlig humorist.

Det er almindelig kendt over hele landet, at Robert Storm Petersen (f. i Valby 1882, d. 1949) var en af Danmarks få virkelig store humorister. Måske har ingen anden dansk forfatter skrevet så mange morsomme historier som han. Mindre kendt er det, at denne mand, der strøede om sig med munterhed og skæmt, også i sin ejendommelige personlighed rummede megen ægte alvor. Nogle få citater kan vise dette.

— Der er aldrig nogen, der har ret til at være bitter, for det gør både ham og dem, han lever med, grå og kolde, og der er altid *noget*, som kan mildne os i det øjeblik, bitterheden truer os — og *det* gør os selv bedre og dem, vi har om os, hjemme og ude — de bliver venlige og forstående — det har jeg også lært af livet.

— Livet er let at leve, det er os selv, der gør det svært.

— Berømmelsens tinder har intet rækværk.

— Millioner af mennesker render forvirret om på jorden for at finde den længste *omvej* til graven.

En gang var Storm P. alvorligt syg. Da han var i god bedring, mødte han sin gode ven, professor Daniel Jacobsen, som sagde til ham: »Der var nok een, der bankede på Vorherres dør!« — »Ja«, svarede Storm, »men han bankede så sagte, at Vorherre ikke kunne høre det«.

Lad disse linier slutte med et ord om julen. En journalist spurgte Storm P., hvad julen betød for ham. Svaret lød: »Akkurat det samme i dag, som da jeg var syv år gammel, og ældre bliver jeg aldrig overfor julen, og det skal Vorherre have tak for«.
Th. Sehested, Ringe.

Der har i de senere år været talt og skrevet så meget om, at man skulle forlænge skolegangen fra 7 til 8 eller 9 år. Da man i sin tid begyndte at tale om det, var mange mennesker bekymrede for efterskolens fremtid, det er man måske også endnu.

Har disse mennesker gjort sig unødigt bekymring? Endnu står ingen danske efterskoler tomme, og man har dog i realiteten indført det 8. skoleår mange steder landet over. Hvordan det vil gå, hvis det 8. skoleår bliver tvungent og det evt. 9. kommer med, ved jeg ikke. Men hvis det bliver frivilligt, inden man vil tage det sidste skoleår eller et efterskoleophold, tror jeg ikke der er nogen fare for efterskolens eksistens.

Alle gamle elever ønskes en glædelig jul samt et godt nytår!

Erling Andersen.

Hermed de bedste hilsener til alle gamle elever, — især eleverne fra vinteren 1960—61 og deltagerne i Norges-turen i sommer.

Som mange af jer sikkert ved det, forlod jeg Ringe i maj måned, og nu sidder jeg atter på skolebænken, for at gøre min læreruddannelse færdig. Den 22. august begyndte jeg at læse på Lærerskolen i Ollerup, og her skal jeg opholde mig de næste 3—4 år. Jeg har et dejligt værelse her på skolen, og er der nogle af jer, som kommer ned på disse kanter, er I hjerteligt velkomne til at kigge ind til mig.

— Alle ønskes I en rigtig god jul og et godt nytår!

Frede Hansen.

Kære gamle elever.

Selvom det er sidst i november, har solen skinnet hele dagen, hvor har vi haft et fint efterår, og jeg synes ikke, det er slut, man kan endnu være heldig at se det gyldne løv på træerne, men forretningsfolkene synes åbenbart, det snart er jul, i aften da jeg kørte igennem Odense, var alle forretningerne allerede julesmykket. Det er nu for tidligt.

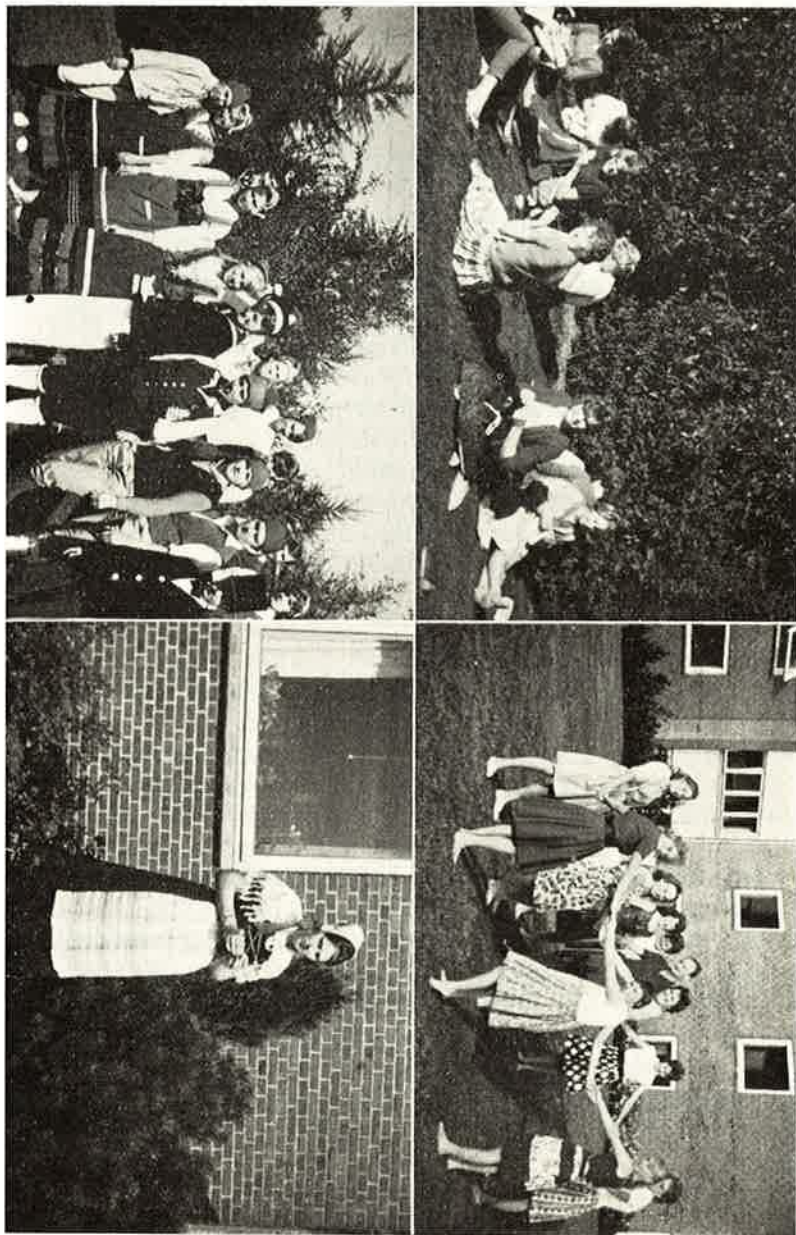
Den 3. november 1960 begyndte vinterskolen, og atter i år kunne vi melde fuld hus. 100 piger og drenge ankom, foruden Hedemann talte pastor Hofdahl, og så begyndte vinterskolen med sin rolige og jævne gang.

Først i december havde vi et møde med forstander Rosendahl, »Søhus«, og som sædvanlig holdt vi vores Luciafest, en pæn aften, som har en egen stemning over sig, julehumøret begyndte at brede sig, julesang lød fra klasseværelserne, en lille grankvist på dørene, en nisse her og der, jo, snart var det jul, og inden eleverne rejste, havde vi en hyggelig og rar aften sammen. Der var pyntet med lys og gran, dejlig julemad fik vi fra Ingrid's gryder. Den 29. december holdt vi julefest for gamle elever med god tilslutning.

Så kom det nye år, og alt gik snart sin hverdagsgang igen, sidst i januar havde vi en aften med pastor Thomsen og fru Tvillum Rønninge, som underholdt med sang og musik, og i februar et møde med forstander Hans Lund, Rødding, som talte om Sydslesvig. Helt udenfor traditionerne havde vi i år en fest — Hedemann fyldte 60 år, og en sådan rund fødselsdag kan jo ikke gå ubemærket hen, vi var rigtig i fødselsdagshumør. Hele dagen strømmede det ind med blomster og gratulanter, og vi sluttede af med dans.

Dernæst havde vi vores fastelavnsfest, salen var holdt i kinesisk stil og eleverne opførte »Fastelavns-gildet«; vi havde besøg af »Hjemlyerne«, og vi var også der en 8 dages tid senere.

Først i marts havde vi vores dejlige tur til Hedemanns skov, og lidt senere turen til Odense, hvor vi sluttede dagen

i teateret, vi så »Den røde pimpernel«. Så kom forældredagen, og den 28. marts sluttede vinterskolen.

April kom — en travl måned for Ingrid og pigerne, hvor de skal ha' alting til at skinne, til det nye hold ankommer, og jeg skal love for, det kommer til at skinne.

Den 3. maj startede vi sommerskolen med 60 piger, lige fra Bornholm til Færøerne kom de. Pastor Nørgård talte ved åbningsmødet, og af nye lærere kom Jørgen Hansen som afløser for Frede Hansen, der nu er på den fri lærerskole i Ollerup.

Den første søndag eleverne var her, var vi på tur til Langesø løgpark. Kan I huske alle de fine og kønne blomster? Ugerne gik og dagene med, før vi så os om, kom sommerferien med megen regn og kulde, sikken en sommer vejrligt set.

Nå — solen kunne da også skinne, vi havde dejligt vejr til vores 2 dages tur til Slesvig og ligeledes til elevmødet, hvor der som sædvanlig var mødt en masse, der blev spillet »En søndag på Amager«, og rart var det at se jer allesammen igen.

Odenseturen kom, hvor vi besøgte den fynske landsby, så

papirfabrikken, bryggeri osv. osv. og sluttede så i biografen. Sommerpigerne nåede lige at få en særlig oplevelse med, skolen havde 75 års jubilæum, en stor festdag, som Hedemann selv omtaler. Den 28. september rejste pigerne fra skolen.

Nu er vi så igang igen med vores 100 drenge og piger, ved åbningsmødet talte Hedemann. Af nye lærere har vi fået hjælp af lærer Sehested her fra Ringe.

Med mange gode ønsker om en rigtig dejlig jul og et godt nytår sendes jer de bedste hilsener. *Esther Torp.*

Husk

Elevmødet 1962

1. og 2. september

10 år efter.

Bolbro, november 1961.

Jeg vælger mig april!
i den det gamle falder,
i den det ny får fæste;
det volder lidt rabalder, —
dog fred er ej det bedste,
men at man noget vil.
Jeg vælger mig april,
fordi den stormer, fejer,
fordi den smiler, smelter,
fordi den evner ejer,
fordi den kræfter vælter, —
i den bli'r somren til!

Når jeg indleder med disse linier af Bjørnson, er det, fordi jeg føler, at der her siges noget, som er symboliserende for det ti-år, vi »gamle« efterskoleelever på midt i tyverne nu skal se tilbage på.

Var det ikke vort livs »april«, vi stod på tærsklen til, da vi begyndte på Ringe efterskole for 10 år siden — ungdommens fagre tid med alle dens brydninger og våbrudsgt agtige omvæltninger? Nu har vi dette livets forår bag os og kan hver især fundere over, hvorfor det blev, som det blev.

Eet tror jeg, vi alle kan være enige om — at skoleopholdet i Ringe har haft en afgørende og meget værdifuld indflydelse på dets »vejrlig« og hele forløb. For mig har de 5 måneder på efterskolen i hvert fald været en dejlig »april-sol«, der satte gang og liv i meget.

Bl. a. gav de mig lysten til at lære mere. Få dage efter afslutningsfesten i foråret 1952 begyndte jeg på Midtfyns Præliminærkursus og fik dér et par uforglemmelige år. Det var jo en temmelig stor omskiftning at gå fra efterskolen og over i en eksamensskole. Det gav unægtelig en hel del mere lektielæsning. Der skulle jo bestilles noget dengang,

ville man tage eksamen på et kursus (det er vist blevet lettere siden).

Efter endt eksamen begyndte jeg som kontorelev hos Fehr & Co. i Odense. Jeg stod i lære i 3 år, og dette førte mig igen på skolebænken — denne gang i Tietgenskolen, hvor det var handelsmedhjælpereksamen, det gjaldt.

Da denne uddannelse var overstået, forblev jeg som udlært hos Fehr & Co. i nogle måneder, hvorefter jeg var nået så vidt, at jeg skulle til at aftjene min såkaldte »værnepligt«. Dette sætter jeg i gåseøjne; for det blev ikke til det, folk almindeligvis forstår ved værnepligt. Da enhver form for militær var mig imod, sagde jeg nemlig nej til dette og valgte i stedet 22 måneder i Kompedal plantage i Jylland.

Det fortrød jeg heller ikke. De næsten 2 år, jeg tilbragte her, blev på mange måder en dejlig tid. Arbejdet, vi udførte, var ganske vist ikke så interessant; men det var til gengæld fritiden og samværet med kammeraterne. Opholdet i militærnægterlejren var i det hele meget positivt befordrende for min udvikling, og jeg er aldeles ikke ked af at have investeret 2 år af min ungdomstid i det.

Da jeg var færdig i »skoven«, fik jeg igen en stilling som kontorassistent hos Fehr & Co., og her er jeg stadig — (dog ikke med store chancer for at avancere til direktør).

For halvandet år siden blev jeg gift — og med min kone deler jeg nu den glæde at have en dejlig lille pige.

Med dette tilbageblik sendes lærerstaben og alle eleverne fra vinteren 1951—52 de bedste hilsener og ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Karl Åge Rasmussen,

Kværndrup. (Nu Christmas Møllersvej 7, Bolbro).

Julen 1961.

Kære kammerater!

Da jeg rejste fra fem uforglemmelige måneder på Ringe efterskole, fik jeg plads på en gård. Jeg var så ved landbruget indtil den 11. november 1955, da kaldte militæret. Efter endt rekruttid i Varde kom vi til Århus; I fleste ved jo, hvordan soldatertiden er, så dér er jo ikke meget at for-

tælle om. Den 9. marts 1957 fik jeg da igen min frihed. Jeg var hjemme den halve sommer og tog noget løst arbejde, og i august fik jeg den plads, jeg ventede på, jeg blev mælkehandler for mejeriet »Odense«. Der har jeg haft et dejligt frit arbejde, det var mælkevogn med hest for. Men det var et arbejde, der begyndte kl. 5 morgen, og det er ikke, fordi jeg er den fødte morgenmand. Men det værste var næsten, at vi aldrig havde fri om søndagen. Jeg havde det godt, og blev der til først i november nu i år. Da fik jeg pludselig tilbudt en chaufførplads, og jeg slog til med det samme. Det er ved et trykkeri i Odense og mægtig godt. Der bliver lavet etiketter til flasker og trykkes telegrammer, luskopiering af tegninger med mere.

Ja, vundet penge i lotteriet har jeg ikke, men jeg har fået mig en dejlig kone, og det er nu lige så godt. I efteråret 1959 begyndte vi at bygge et hus, men fik kun kælderens lavet, inden vinteren satte ind, men om foråret 1960 begyndte vi, og så kom der gang i det, den 2. juli blev vi gift, og da var huset færdig. Vi har fået et dejligt hus med en dejlig stor have til. Vi bor ca. 5 km fra Odense, det hedder Larsskovgyden, Søhus, så hvis der er nogen, der kommer på denne egn, er I hjertelig velkommen herud.

Nu vil jeg slutte mit lille indlæg til elevskriftet med at ønske forstander Hedemann, lærere, lærerinder og alle jer »gamle« kammerater fra vinteren 1951—52 en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

Venlig hilsen.

Alfred Rasmussen, Larsskovgyden, Søhus.

(Hilsen til Thomas).

Gislev, d. 19. 11. 61.

Den første sommer var jeg karl på en gård her i Gislev. 1. november 1952 kom jeg i lære som mekaniker i Fjellerup. Dagen efter, jeg blev udlært, skulle jeg møde i Herning, hvor jeg afljente min værnepligt ved civilforsvaret.

Derefter havde jeg arbejde i Morud på Nordfyn og i Osted ved Roskilde.

3. november 1958 rejste jeg til Sønderborg, hvor jeg havde

en dejlig og lærerig vinter på Idrætshøjskolen.

De sidste 2½ år har jeg haft arbejde i Nyborg, men jeg bor her i Gislev.

Med håbet om, at I alle har det godt, vil jeg slutte.

Venlig hilsen.

Jørgen Skov Andersen, »Bakkebo«, Gislev.

Kære kammerater fra vinteren 1951—52!

Ti år er gået, siden vi var på efterskole, og disse år er sikret for jer, som for mig, fløjet afsted.

Efter det dejlige ophold på efterskolen var jeg hjemme i et halvt år. Så fik jeg plads hos et lærerpar i Fraugde, der var jeg meget glad for at være.

Et år gik jeg i præparandklassen på seminariet i Vejle, hvorfra jeg tog optagelsesprøven. Derefter passede jeg forstanderens børn på Kærehave landbrugsskole, to dejlige unger, som blev mit et og alt, og som det var meget svært at sige farvel til, da jeg rejste til England. Her var jeg i huset hos en familie, som var jøder, og som følge deraf havde de en masse mærkelige skikke, som de holdt meget strengt på. Selv om det tit var besværligt med alle disse skikke, var jeg alligevel glad for at være der, jeg fik set en del af England, medens jeg var derovre.

Da jeg kom hjem fra England, fik jeg plads i en børnehaven i Odense, og den 1. september 1959 begyndte jeg at læse på Odense børnehaveseminarium. Birgit Holm gik også på seminariet, så vi opfriskede tit minder fra efterskolen.

Det sidste år, vi gik på seminariet, var vi på en studierejse til Wien, Venedig og Rom, det var en rigtig eventyrrejse, hvor vi så og oplevede en masse.

Den 4. juni i år blev vi færdige, og jeg fik plads som vikar i Odense. Den 1. november kom jeg her til Ringe børnehaven, hvor jeg er meget glad for at være.

Skulle nogen af jer komme her til Ringe, er I meget velkommen til at besøge mig.

Hermed vil jeg ønske Hedemann, lærere og kammerater fra vinteren 1951—52 en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Rena Banke, Svendborgvej 33 B, Ringe.

Kære gamle kammerater!

Efter endt skoleophold på Søvej tog jeg hjem til mine forældre 1 års tid som karl, men landbruget har aldrig været det store sus for mig. 1. april 1953 kom jeg i købmandslære i Hundeborg. Foruden det daglige arbejde tog jeg handelshøjskoleeksamen i Svendborg, hvorefter jeg blev i min læreplads som 1. kommis i sommeren 1957.

1. januar 1958 blev jeg kommis i Snarup købmandshandel, hvor jeg var i ca. 2½ år. Herfra gik jeg over til fjenden og blev 1. kommis i Stenstrup brugsforening.

Min kone er fra Oure, og vi blev gift i april måned 1961. 1. august blev jeg antaget som pedel ved Lunde skole, der er under opførelse, og min kone skal være værtinde i den nye sognegård, når den bliver færdig. På sognegården bliver der lavet en lejlighed, så vi glæder os meget, når det hele står færdig engang i sommer.

Hermed sender jeg den bedste hilsen om en rigtig glædelig jul og et lykkebringende nytår til alle gamle lærere og elever fra vinteren 1951—52.

Karl Ellegaard Sjøberg, Lunde skole, Stenstrup.

Ørritslev skov, d. 17. 11. 61.

Siden opholdet på Ringe Efterskole tjente jeg et år på en gård på Nord-Fyn. Derefter gik jeg i murerlære hos en mester på min hjemegn, efter 2 års læretid ophørte mesters forretning på grund af sygdom, og jeg fortsatte min læretid hos en mester i Ollerup. De sidste 5 måneder af min læretid var jeg på håndværkerskolen i Ollerup og aflagde derfra svendeprøve i Svendborg. Da jeg altid har været glad for gymnastik, kunne jeg ikke modstå fristelsen til at komme på Gymnastikhøjskolen i Ollerup. Det har givet mig mange rejser og oplevelser, da jeg har været med på eliteholdet siden. Foruden at have været mange steder her i Danmark for at give gymnastikopvisninger, har jeg også været med i Sverige, Slesvig, Tyskland, Holland, Belgien gennem Frankrig over Kanalen til England. I Belgien har jeg været flere gange bl. a. til verdensudstilling i Bryssel 1958. Jeg har

aftjent min værnepligt ved livgarden, og da det var overstået, blev jeg i København et års tid og arbejdede som murersvend.

Da jeg ikke brød mig om at bo i byen, købte jeg en byggegrund ca. 500 m fra mit hjem. I april 1960 rejste jeg hjem og fik arbejde hos en mester i Otterup og begyndte så at bygge et hus til mig selv i min fritid. Den 26. 11. 1960 blev jeg gift, og vi flyttede ind i huset, som dengang ikke var helt færdigt, men det er det nu.

De bedste hilsener sendes til lærere og kammerater fra vinteren 1951—52 med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår!

Herluf Hansen, Ørritslev skov pr. Otterup.

Rødglimt, d. 17. 11. 1961.

Kære allesammen!

Da jeg forlod skolen, kom jeg i huset i Espe 1 år, så kom jeg til Ringe også i huset.

Sommeren 1954 rejste jeg på »Borrehus« husholdningsskole i Kolding, hvor jeg havde en dejlig sommer.

Siden rejste jeg til Odense. Kom så på »Frederiksgave« ved Assens, så kom jeg på Sjælland på en stor gård, »Gunderslevholm«.

1959 blev jeg gift og bor nu her i Ebberup, vi har to dejlige børn. Randi på 2½ år og Claus på 5 måneder. Min mand kører brød fra Ebberup bageri, og jeg selv har nok med mine unger.

Jeg glæder mig meget, til elevskriftet kommer og høre, hvor alle mine kammerater er henne i verden.

Til slut vil jeg sende mange hilsener til holdet 1951—52. Hvis I en dag skulle komme gennem Ebberup, så kik ind til mig, vi bor lige midt i Ebberup by, I er hjertelig velkommen.

Betty Christiansen (Olsen), »Rødglimt«, Ebberup, Fyn.

Flensborg, d. 14. 11. 61.

Ja, for mit vedkommende er der sket en hel del siden

dengang. Da jeg kom hjem fra Ringe efterskole, fik jeg arbejde som gangpige på et stort sygehus her i Flensborg.

Tre år efter lærte jeg min mand at kende, nu har jeg været gift i snart seks år, jeg bor nu lidt udenfor Ålborg, min mand er overfenrik på flyvestationen i Ålborg, vi bor i et dejligt enfamilieshus, så jeg syntes virkelig, jeg kan sige, at jeg er lykkelig.

Vi har også to dejlige piger på 3 år og halvandet år. Ja, nu tror jeg ikke, at der er mere at berette og håber, at de er glad for mit lille brev.

Jeg vil lige tilføje, at jeg syntes, jeg har haft en dejlig tid på Ringe efterskole — skulle min vej engang føre mig over til Fyn, vil jeg meget gerne hilse på Dem.

Venlig hilsen sender

fru Hanne Høegh, Birkevej 8, Vadum st.

For tiden besøger jeg min mor i Flensborg, derfor sender jeg min hilsen herfra.

Vejle, november 1961.

Lige hjemkommen fra skole kom jeg jo i lære i en manufakturforretning i Espe nær mit hjem, her var jeg så i 4½ år, hvorefter jeg fik plads i en større forretning i Svendborg. Her var vi ca. 30 med butikspersonale og systue, så det var jo en omvæltning fra at være 3.

I Svendborg var jeg meget glad for at være og blev derfor i samme plads i 3 år. Så synes jeg, det kunne være rart med et pusterum og besluttede at tage på skole igen, denne gang stiledede jeg mod Jylland og tilbragte 3 dejlige måneder på Ry husholdningsskole lige op ad Gudenåen.

Jeg befandt mig vældig godt i Jylland og besluttede at finde en stilling, det lykkedes også, og fra maj 1960 har jeg været ansat i en stor forretning i Vejle.

Udenlandsture har jeg taget i mine ferier, første gang for 3 år siden en tur til Rhinen og sidst nu i sommer i Berlin, Prag og Wien, en både spændende og skøn tur.

Nu vil jeg slutte med en hilsen og en rigtig glædelig jul til forstander Hedemann og alle gamle kammerater.

Anne-Lise Krogh.

En hilsen til sommerpigerne 1951!

Jeg modtog med glæde Hedemanns brev, og jeg vil nu forsøge at fortælle, hvad jeg har oplevet, siden jeg forlod Ringe efterskole. — Jeg blev på Fyn det første år, hvor jeg havde fået plads i huset, det næste år rejste Birgit Egelund-Nielsen og jeg til Sjælland, »Stevns«, hvor vi var et årstid. Men jeg har altid haft lyst til at komme til Norge, vi søgte plads i Oslo og rejste der op i maj sommeren 54; jeg blev meget glad for min plads i huset og var der 1½ år. Birgit rejste efter et halvt år. Jeg fik mange gode venner i Oslo og tog en del rundt i omegnen for at se mig om og var på fjeldet og boede i hytte, hele vinteren øvede jeg mig i at gå på ski. Det er vældigt morsomt, syntes jeg. I min ferie sommeren 55 var mine forældre på besøg, og vi tog en tur til Bergen over Hardanger, det var en vidunderlig tur, hvor vi så lidt af alt det, den norske natur kan byde på, men det bliver alt for langt et brev, hvis jeg skal fortælle om alle enkelthederne. November 56 var det meningen, jeg ville rejse hjem, men blev tilbudt at komme med en norsk familie til Rom et år, jeg skulle hjælpe med at passe hus og 2 drenge, 4 og 2 år, det var hos en flyver, SAS, og jeg fik gratis rejse med fly begge veje. Jeg tog mod tilbudet, og vi rejste d. 14. november, en flyvetur på knapt 6 timer, og min første, så det var en stor oplevelse. Rom var en endnu større oplevelse, og hvor jeg i al min fritid forsøgte at se så meget som muligt af byen. Det sted, jeg kom tiest, var på Peterspladsen og i kirken, der blev ved at være noget nyt at se på, og så storslået det var altsammen.

De 6 sommermåneder boede vi ved Middelhavet i en lille by ved navn Fregene, her gik den meste tid med at lege med børnene ved stranden og bade og passe på, de altid havde sko på fødderne, da sandet ellers brændte. Aldrig har jeg været så brun og fået så meget sol. Jeg lærte også nogle unge at kende, men de er meget forskellige fra den danske ungdom. Jeg kom til at holde meget af Italien. Juleaften var en oplevelse for sig selv, hvor jeg kl. 24 var i kirke i følge med unge italienere, dette var noget helt for sig selv, som ikke kan beskrives; også årets andre højtider var en oplevelse.

Flyveturen hjem var den 10. november. Jeg blev flyvesyg

dagen efter, det var ikke så godt vejr, da vi fløj. Jeg lærte en del af sproget, men har ikke holdt det vedlige. De næste 5 måneder arbejdede jeg i København på Hellesens fabrikker. De sidste 4 år har jeg været her hjemme hos mine forældre og hjulpet til på gården sammen med en af mine brødre. Jeg er ikke gift, men den 24. 6. 1957 fik jeg en dejlig dreng, Ulf hedder han. I sommer har jeg været på 14 dages ferie i Norge i hytte på Hallingdalens fjelde hos den familie, som jeg var i Italien med. Jo Norge er et dejligt land at rejse til, syntes jeg. Birgit Egelund N. og jeg har stadig set hinanden, sidste gang i sommer.

En hilsen til jer alle.

Karen Olsgård, »Orehøj«, Gernø, St. Heddinge.

Frederiksværk, d. 15. 11. 61.

Kære kammerater fra vinteren 1951—52!

Efter opholdet på Ringe efterskole fik jeg plads i huset i Ringe hos urmager Otto Larsen, og der var jeg i 2½ år og fik der en masse lært, og så havde jeg blandt andet fri en eftermiddag om ugen for at gå på Marthakursus, da jeg gerne ville have det 3 års kursus, det omfatter husholdning, kjolesyning og spædbarnspleje. Jeg fik også mit eksamensbevis. Så fik jeg lyst til at prøve noget andet og kom så i forretning i G. H. Magasin i Ringe, og der var jeg i 5 år, og der havde jeg det vældig godt og var meget glad for at være der. Jeg har ikke været på nogle udlandsrejser endnu, men jeg har været på cykletur i Jylland og har haft mange andre gode ture her i Danmark. I efteråret 1959 blev jeg gift og skulle så for første gang flytte fra Ringe, hvor jeg havde boet i 22½ år, jeg skulle tage det store skridt og flytte hjemme fra og til Frederiksværk, hvor min mand har sit arbejde, men her faldt jeg hurtigt til, her er meget kønt her på Nordsjælland og meget at se. Jeg var i forretning, hvor jeg var afløser, for tiden blev for lang, hvis jeg skulle gå her hjemme hele dagen, når min mand var på arbejde, det var jo begrænset, hvor meget her var at lave her hjemme, når der bare var os 2. Så i februar i år fik vi en dejlig søn,

som er vores et og alt. Så nu går jeg hjemme og hygger mig sammen med vores søn Klaus, som nu er 9 måneder.

Hermed vil jeg slutte med at ønske alle lærere og kammerater fra vinteren 51—52 en glædelig jul og et godt nytår.

Skulle I komme til Frederiksværk, er I velkommen til at besøge os.

*Grethe Nybo Nielsen, f. Lund Jersild,
Nørregade 19 A, Frederiksværk.*

»Havely« i november 1961.

Efter skoleopholdet fik jeg plads på en gård i nærheden og var der i 1½ år. Så tog jeg plads hos en slagter på Thurø. Dernæst til en læge i Svendborg ½ år. Så tog jeg til Tåsinge på et feriehjem. Nu mente jeg at have lært så meget i huset, så jeg kunne tænke mig plads som kokkepige, jeg fik da plads på »De gamles hjem« i Vejstrup. (Tak for hilsenen, Jeppesen).

Der var jeg så 2 år. Så kom jeg her til Hannesborg som husbestyrerinde.

I sommeren 1960 blev jeg gift med min hushond, og vi har det så godt. Vi har en lille pige, der hedder Gitte Merete, rigtig en solstråle. Vi har en ejendom på 10 tdr. land, dertil hører en stor have. Der er nok at bestille her, men tiderne er små for landbruget, så både min mand og jeg har arbejde ved siden af, jeg på Rynkeby mosteri her i nærheden, min mand er prøveudtager for kontrolassistenten. Vi har traktor, så er det bedre at nå arbejdet i marken.

Ja, det var i korte træk, hvad jeg har oplevet, jeg har ikke været på udenlandsrejser, men jeg er også godt tilfreds med vort lille Danmark.

Til slut en kærlig hilsen til alle elever og lærere fra vinteren 51—52.

Ingrid Rasmussen (Jønsson), Hannesborg (Rødme).

Strærup.

Det første år efter skoletiden var jeg ude som fodermeister på et stort gods, og så siden har jeg kørt med frugt for

forskellige handelsfolk indtil den 1. maj 1960, da blev jeg gift og vi boede hos min svigermor indtil 1. december, da overtog vi en lille ejendom her i Strærup på 4½ td. land. Det driver vi med blomsterfrø alt sammen. — Jo, og vi har en datter på ¾ år. Til slut mange hilsener til alle lærerne og eleverne vinteren 50—51. *Poul Rasmussen, Strærup.*

Til alle gamle kammerater!

Da jeg kom hjem fra skolen, var jeg hjemme og hjælpe til, og samtidig gik jeg på dagleje de tre dage om ugen. Da jeg var 17 år rejste jeg til Havndrup, på en gård, og der var jeg i 2 år, til jeg blev indkaldt til militæret, og der havde jeg fast arbejde i 16 måneder. Da jeg havde overstået tjenesten, rejste jeg til Frørup, og der var jeg halvandet år; så havde jeg bestemt mig til at tage på skole igen, valget var faldet på Husmandsskolen i Odense. Der rejste jeg ud efteråret 58 og var der i 5 måneder.

Nu er jeg ovre på Tåsinge og det er stadig som landmand, og jeg er faldet godt til her ovre.

Jeg har også været ude og rejse i min sommerferie. Jeg har været i Tyskland et par gange. Da jeg var på Husmandsskolen, var vi på en afsluttende rejse til Italien, ned over Østrig. Det har været nogle gode ture, og vi har set en masse.

Jeg er ikke blevet gift endnu; men det er der måske en hel masse af I andre, der er. Det skal blive spændende at høre fra I andre, hvordan det er gået jer. Det var sådan i store træk, hvad jeg har oplevet i de 10 år; der er gået. Jeg vil gerne sende en hilsen til alle gamle kammerater og lærere fra vinteren 1951—52, og skal vi så se, om vi kan møde fuldtalligt til elevmødet til sommer.

Venlig hilsen fra

Mogens Hansen, Villumstrup pr. Herrested.

Tvede, novbr. 61.

Kære kammerater!

Da jeg forlod skolen, kom jeg i huset, først på nabogår-

den hjemme i to år, og derefter på Rørmosegård i Vinde Helsinge på Sjælland, hvor jeg faldt vældig godt til, både på gården og blandt sognets unge. Der var en udmærket ungdomsforening, og der var kurser, gymnastik o. s. v. på Vinde-Helsinge efterskole, så tiden faldt aldrig lang, skønt jeg ikke kunne komme hjem hver søndag. Efter tre år der, rejste jeg på Danebod højskole, hvor jeg havde en uforglemmelig sommer. Der traf jeg min tilkommende. Jeg havde plads på Fyn et år og rejste så til Århus, i huset hos en veterinærinspektør, mens min forlovede var på Vejlbj landbrugsskole.

Til august 59 rejste jeg hjem, da min mor havde gennemgået en stor operation. Heldigvis blev mor helt rask. Den 7. oktober blev vi gift og købte en gård på 30 td. land her i Tvede. Vi er alene om alt arbejde, så her er nok at rive i. Den 30. juli sidste år fik vi vor lille Jørgen, en lille frisk gut, som selvfølgelig er vor lille solstråle, men sådan en har de fleste af jer vel. Jeg er spændt på at læse elevskriftet i år.

Til slut mange hilsener til familien Hedemann, Ingrid, lærere og kammerater fra vinteren 51—52, samt ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

*Inger Mathiasen, f. Pedersen, »Kolbakvang«,
Harridslev, Randers.*

Kære alle!

Jeg glæder mig til for nogle øjeblikke at genopleve de forløbne 10 år og prøve at huske, hvad der har været særligt for hvert af dem; for mig har de været led i en spændende og morsom kæde — heldigvis.

De første år efter efterskolen var jeg i huset i Sønderjylland og kom i maj 53 til gartnerbyen Stige ved Odense. Her var jeg stuepige og senere kokkepige, ialt i to år. To dejlige år, bl. a. fordi jeg traf ham, jeg senere blev gift med — han er også gartner. Sommeren 55 var jeg på Bornholms højskole hos forstanderparret Lauritsen; en dejlig tid var det. Jeg så størstedelen af øen og fik mere lærdom puttet i hovedet og horisonten skubbet en kende længere ud. (En stor oplevelse var det at høre forfatterinden Carla Frede-

riksen). Min forlovede var taget til København, og efter højskoleopholdet tog jeg plads i huset derinde. I sommeren 56 rejste min forlovede til Holland for at videreuddanne sig blomstergartneri. Han skaffede mig en plads i huset hos en blomsterløgdyrker syd for Haarlem, hvor jeg var til nytår 56. Det blev seks spændende måneder, hvor vi slugte Holland med hud og hår, vi fik lært at tale sproget næsten flydende — og så er landet meget større end på landkortet. Efter hjemkomsten mente jeg, at det ville være rart med et »fag«, så jeg søgte og fik plads som barneplejeelev i København, nærmere betegnet Nørrebro, eet af storbyens »mørke« kvarterer i mere end een forstand. Her fik jeg mit diplom og arbejdede, til vi blev gift i maj 58. Min mand havde rejst en del i udlandet for at videreuddanne sig i sit fag, men hans mål: at komme til USA var endnu ikke gået i opfyldelse. Vi blev derfor enige om at gifte os først og siden rejse derover; som gifte folk måtte det være nemmere at klare sig. Så 10 dage efter brylluppet vinkede jeg farvel til ham i Frihavnen i København. Det var derefter hensigten, at jeg skulle komme, når han havde fået en plads til mig. Det viste sig imidlertid at være umuligt, og jeg måtte blive hjemme. Et helt år gik, inden vi så hinanden igen: en svær tid for os begge.

Nu er vi flyttet til Fyn, hvor vi sammen med mine svigerforældre driver gartneri og frugtplantage — et helt lille paradis, synes vi selv.

Det var 10 år, trods alt en kort tid, men med mange oplevelser og forhåbentlig endnu flere i vente. Mange hilsener til jer alle.

Grethe Pedersen, f. Andersen, »Lundegraad«, Korup F.

Kære venner og kammerater fra vinteren 51—52.

Så er der gået 10 år, næsten alt for hurtigt, men alligevel dejlige år. Jeg har været her i Ringe den halve tid, men da jeg rejste fra efterskolen, var jeg i Vindinge ½ år på en gård.

Jeg ville gerne i forretning, og fik plads i en købmandsforretning i Tårup, som medhjælper i hus og forretning.

Jeg kunne godt lide forretningslivet, så efter 1½ års forløb fik jeg plads i en bagerforretning i Ferritslev.

Det var næsten den bedste tid, jeg havde som medhjælper, jeg hjalp til overalt, og fik lært at omgås mange forskellige mennesker.

Jeg lærte ikke så meget husholdning i disse år, så jeg fik plads i huset her i Ringe hos læge Kaaber, det var en god læreplads, de var vældigt flinke at arbejde for, men efter 5 måneders forløb rejste jeg på Testrup højskole, dette skulle være begyndelsen for min senere uddannelse.

Det var i foråret 56, og jeg nød igen at være på skolebænken. Jeg fandt dog ikke det samme gode kammeratskab her, som på efterskolen, men arbejdede mere med lektierne.

Jeg havde den sorg at miste en gammel tante først på sommeren, som jeg holdt meget af, måske jeg derfor så mere alvorligt på livet en tid.

Jeg begyndte som elev på sygehuset her i Ringe om efteråret, og her traf jeg min mand. Vi blev gift i foråret 58, og fik en dejlig dreng sidst på sommeren. Jeg fortsatte min uddannelse og blev assistent efteråret 59.

Jeg har stadig arbejde på sygehuset, men nu med forkortet arbejdstid. Vi har lige bygget hus nu i sommer og købt en lillebillforretning her i Ringe. Vi er jo lidt bundne, når vi begge har arbejde, men når man gerne vil have noget selv, må man jo arbejde for det, og det er nu rart at have eget hus, her er en dejlig plads for vores søn, som nu er tre år.

Jeg vil slutte med de bedste hilsener til hele familien Hedemann og alle gamle kammerater og lærerne fra vinteren 51—52, og ønske alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Kom og besøg os, når I kommer til Ringe igen!

Kirstine Nielsen, f. Frøling, Kløvervej 10, Ringe.

November 1961.

Til sommerpigerne fra 1951. — Kære gamle kammerater.

Ja, så er der altså gået 10 år. Det er mærkeligt at tænke sig, som tiden er fløjet af sted, og hvor mon I er henne i verden allesammen?

I dag er det netop den 1. november. — Men jeg kan huske den dag så godt, da vi samledes på Ringe efterskole for at begynde en dejlig sommer. Min veninde og jeg kom allerede den 2. maj, fra Flensborg (Tyskland), men nu hvor jeg fatter pennen for at sende en julehilsen til alle fra sommeren 1951, — kan jeg huske Hedemanns timer, hvor en stilhed der kunne være, når han talte til os, og jeg kan huske Nielsens timer og ikke mindst frk. La-Cour i håndgerningstimerne.

Ja sådan kunne jeg blive ved, men mon vi ikke alle sammen husker det, som om det var i går?

Tiden er altså gået, og hvad har jeg så bedrevet i den tid; — Det første par år var jeg hjemme. I 1954 flyttede jeg til Karlsruhe, Tyskland. I sommeren 1956 blev jeg gift med en amerikaner fra New York, vi har boet her i Amerika i 5 år.

Men nu vil jeg slutte med ønsket om en rigtig god jul og et godt nytår. — Sendes til jer alle fra sommeren 1951.

Waltraut Amanda Thode.

NB.: Mange kærlige hilsener til hr. Karl Hedemann og Holger, Knud, Bent, Karen Margrethe.

Elevforeningens regnskab 1960-61.

INDTÆGT

Beholdning:	Kontant	140,15
—	Giro	11,30
September 3.	Indkommet ved elevmøde	2035,85
November 1.	Renter i banken til $\frac{1}{11}$	53,46
December 14.	Hævet i banken	650,00
— 29.	Indkommet ved julefesten	675,20
—	Solgt elevskrifter	4489,50
Januar 24.	Indkommet ved møde	375,00
Februar 23.	Indkommet ved møde	238,00
Marts 20.	Renter på girokonto	3,41
Maj 1.	Renter i banken til $\frac{1}{5}$	46,90
Juni	Renter i sparekassen $\frac{11}{6}$ 60— $\frac{11}{6}$ 61	12,40
	Balance	8731,17

UDGIFT

September 3.	Udgift ved elevmøde	1618,50
November 1.	Renter til $\frac{1}{11}$ indsat i bank	53,46
December 14.	Frimærker	1105,20
— 29.	Julefesten	560,25
Januar	Trykning af elevskrifter	1987,20
Januar 24.	Underh. af pastor Thomsen og Anna Tvillum	304,10
Februar 23.	Foredrag af Hans Lund	175,00
—	Gave	100,00
—	Kaffe, lys og varme ved 2 møder	269,00
Maj 29.	Tilskud til 1 elev	297,50
August 21.	1 hæfte med giro og udbetalingskort	2,00
— 29.	Betaling for girouddrag	1,49
— 30.	Indsat i bank	2150,00
—	Renter til $\frac{1}{5}$ indsat i bank	46,90
—	Renter indsat i sparekassen	12,40
—	Beholdning: Giro	4,02
—	Kontant	44,15
	Balance	8731,17

FORMUE

Bankbog	5165,19
Sparekassebog	319,99
Giro	4,02
Kontant	44,15
	Ialt 5533,35

Ovenstående regnskab er gennemgået og fundet i orden. Bankbøger er os forevist. Kassebeholdningen var til stede.

Ringe, den 2. september 1961.

Thomas Nielsen.

Karin Skovholt.

Sommerskolen 1961.

Bente Andersen, Verninge
 Bodil Andersen, St. Klemens
 Gurli Riisgård Akselsen, Herning
 Kirsten E. Andersen, Spodsbjerg
 Oda Andreasen, Thorshavn
 Ruth Baumann, Ganløse
 Birthe E. Christiansen, Rudkøbing
 Birthe Christoffersen, Rønne
 Anna Dissing, Kirkeby
 Ingrid Ditlevsen, Svendborg
 Annelise Gram, Thorshavn
 Annelise Hansen, St. Klemens
 Bente J. Hansen, Bogense
 Edith I. Hansen, Boeslunde
 Grete Hansen, Bråde
 Inge Lis Hansen, Herning
 Kirsten Hansen, Måre
 Ulla Lilian Hansen, Brobyskov
 Emma Dam Jensen, Ølgod
 Hanne Marie Jensen, Lunde
 Jenny Møller Jensen, Drejø
 Marie L. Jensen, Bregnebjerg
 Rigmor Jensen, Røgen
 Ulla Margit Jensen, Biersted
 Bente Jørgensen, Nr. Broby
 Ingelise Jørgensen, Nordenbro
 Lise S. Jørgensen, Højby
 Kirsten Karlsen, Horsens
 Elly Kristensen, Etterup
 Anni Østerlund Knudsen, Grevinge
 Bodil Knudsen, Ganløse
 Lene Kruuse, Vindeltorpe
 Jette Larsen, Odense
 Hanne M. Larsen, St. Esbrønderup
 Ellis Lauridsen, Ollerup
 Grethe Madsen, Kirkeby
 Vera Madsen, Nr. Broby
 Odda Mogensen, Spodsbjerg
 Lis Møller, Odense
 Else Marie Nielsen, Ollerup
 Erna Marie Nielsen, Vindeballe
 Gerda K. Nielsen, Svendborg
 Inger Nielsen, Ølstykke
 Erna Bang Pedersen, Bringstrup
 Inger Pedersen, St. Klemens
 Kamma Pedersen, Hårslev

Ruth C. Pedersen, Strandhuse
Ellen Ploug, Bogense
Ella Poulsen, Boeslunde
Agnethe Rasmussen, Ørbæk
Inge Rasmussen, Hou
Lene Rasmussen, Rudkøbing
Lilian Rasmussen, Korsør
Maja L. Rasmussen, Abildskov
Ruth Yde Rasmussen, Lohals
Birthe From Schick, Hørve
Lilian Sørensen, Kærby

Vinterskolen 1961—62.

Linda Højer Andersen, Skaboshuse
Birgit Clausen, Fraugde
Elga Christensen, Ubbj
Grethe Eriksen, Håstrup
Hanne Irene Frank, Aunslev
Else Greve, Søsted
Anni Hansen, Svendborg
Inger Hansen, Sødinge
Anne Marie Hansen, Håstrup
Lisbeth Hansen, Trøstrup
Birgit Hansen, Håstrup
Birgit Ravn Hansen, Søfælde
Doris Hansen, Krarup
Merethe Hansen, Fjelsted
Merethe Henriksen, Forlev
Birthe Holmgård, Føns
Ulla Brun Jensen, Kværndrup
Ingrid B. Jensen, Bregnør
Inge Jeppesen, Fuglsbæk
Else Jensen, Hannesborg
Lis Jørgensen, Pejrup
Margrethe Jørgensen, Dræby
Anne Marie Larsen, Aunslev
Ruth Irene Lønberg, Tange
Elly Madsen, Krarup
Åse Møller Hansen, Skovballe
Lis Nielsen, Tving
Kirsten Nielsen, Svallerup
Inge Nielsen, Krarup
Kirsten Nielsen, Dræby
Anna M. Poulsen, Køng Højrup
Kitche Rasmussen, Skalkendrup
Ellen V. Ratgen, Hannesborg
Inger L. Rasmussen, Pejrup
Åse C. Skøtt, Bovense
Inger L. Storm, Ellested
Birthe Skogemann, Kølstrup
Birgith Søndergård, Gestelev
Tove Haurum, Ringe
Bjarne B. Andersen, Skårup
Jørgen Andersen, Svanekær
Kristen Andersen, Lamdrup
Finn Leif Biller, Bøstrup
Henning Christensen, Herrested
Jørgen Frandsen, Kerteminde
Bjarne Hansen, Håstrup

Ernst Hansen, Aunslev
Albert Hansen, Snarup
Svend Åge Hansen, Måre
Svend Erik Hansen, Eskildstrup
Hans Knud Hansen, Stenstrup
Anton Sten Jensen, Måre
Børge Jensen, Ferritslev
Jens Chr. Jensen, Dunkær
Kai Jensen, Rynkeby
Børge Jørgensen, Gundstrup
Karl M. Jørgensen, Gudme
Karl M. Jørgensen, V. Hæsinge
Helmer Ladefoged, Krarup
Arne Larsen, Landsgrav
Claus Albæk Larsen, Stenstrup
Peder F. Larsen, Ubbø
Henning Larsen, Søfælde
Henning S. Lund, Assens
Arne Lundsgård, Volderslev
Svend Borris Nielsen, Svindinge
Jens Erik Nielsen, Hannesborg
Villy Nielsen, Uggerslev
Hans Chr. Nielsen, Ellinge
Peder Kryger Nielsen, Ladby
Ib Lundskov Nielsen, Fjelsted
Henning Nielsen, Kværndrup
Hans Rønnow Olesen, Slagelse
Jørgen Jæger Pedersen, Bred
Preben Dyrebjerg Pedersen, Svanninge
Charles Pedersen, Flemløse
Niels Ove Pedersen, Hundslev
Visti Møller Pedersen, Fjelsted
Åge B. Pedersen, Hundslev
Jens Chr. Poulsen, Køng Højrup
Arly Rasmussen, Torpe
Henry Rasmussen, Stenstrup
Flemming Rasmussen, Ubbø
Otto Rasmussen, Tvinde
Erik Rasmussen, Gundstrup
Bjarne Sørensen, Fjelsted
Hans A. Skriver, Agerup
Poul E. Stobberup, Bøstrup
Arne Lund Sørensen, Ollerup
Niels Thomsen, Vejstrup
Per Vigsø, Fjelsted
Niels E. Jørgensen, Måre
Preben V. Glue, Ringe
Jens Erik Sørensen, Visby